ప్రకటన

మీ చందా యీ నెలాఖరుతో ముగియును. రాబోవు సంవత్సరమునకు మనియార్డరు ద్వారా, మా కార్యాలయమునకు రాబోవు నెల 10-వ తేదిలోగా అందునట్లు, మీచందా (రూ. 3) పంపగోరెదము. అట్లు మనియార్డరు పంపనియెడల, రాబోవు సంచికను వి. పి. పి. ద్వారా పంపెదము. పత్రికయెడ మీ యాదరాభిమానములను యథాప్రకారముగా జూపుదురని నమ్ముచున్నాము. మనియార్డరు ద్వారా మీచందా పంపినయెడల, తపాలా రిజిస్ట్రీషను చార్జీలు నాలుగణాలు మీకు మిగులునని గుర్తింతురు గాక. అనివార్యమైన యేకారణముచేతనైనను, మీరిక చందాదారుగా నుండగోరనియెడల, రాబోవు నెల 10-వ [illegible]గా ఆ సంగతి [illegible] తెలుపగోరెదము.

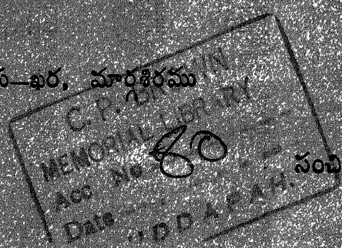
ఉత్తరప్రత్యుత్తరము లన్నిటిలోను మీచందాదారు సంఖ్యను ఉదాహరించుటయు, మీ పూర్తి పేరును, విలాసమును స్పష్టముగా వ్రాయగోరెదము.

మేనేజరు: శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ.

శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ

౧౯౫౧, డిసంబరు—ఖర, మార్గశిరము

సంపుటము ౮ సంచిక ౬

శ్రీ రామకృష్ణమఠము, మైలాపూరు

చెన్నపురి

విషయసూచిక

శ్రీరామకృష్ణప్రభ

చందాదారులకు

౧. పత్రిక ప్రతిమాసము 20-వ తేదీన వెలువరింపఁబడును. ఒక వారము, పదిరోజులు గూచి ప్రతి మీకు అందకపోయినయెడల ఉత్తరము వ్రాయుఁడు.

౨. సంవత్సర చందా రు. 3 లు మాత్రమే. జనవరినెల నుండిగాని జూలై నెల నుండిగాని చందాదారులుగఁ జేరవచ్చును. ఇతర మాసములలోఁ జేరదలచు వారికి జనవరి నెల నుండిగాని జూలై నెల నుండిగాని సంచికలు చేర్చిపంపఁబడును. విడిప్రతి రూ. ౦—౬—౦ లు. హిగిన్‌బాదంస్ వారి స్టాలులలోఁగాని, మా పత్రిక ఏజెంటును గాని అడుగుఁడు.

౩. ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు వీలైనంతవఱకు ఇంగ్లీషున వ్రాయుచు మీ చందాదారు సంఖ్య నుదాహరింపుఁడు. ఉత్తరములను "మేనేజరు, శ్రీరామకృష్ణప్రభ" అను చిరునామాకు వ్రాయుఁడు.

౪. చిరునామాయందు ఏట్టిమార్పుకలిగినను 10-వ తారీఖునకు ముందుగా మా కార్యాలయమునకుఁ దెలుపవలయును. లేనిచో, పత్రిక పూర్వపు చి॥ మాకే పంపఁబడును.

వ్యాసకర్తలకు

౧. కేవలము నైతిక ధార్మిక వైజ్ఞానిక విషయకములైన వ్యాసములేకాక, సాహిత్యమునకును కవిత్వమునకును సంబంధించిన ఏ వ్యాసములైనను పంపవచ్చును. సులభ సుందరమగు గ్రాంథిక భాషలో వ్రాయవలయును.

౨. వ్యాసములు అచ్చులో మూఁడు పుటలకు మించరాదు. ప్రతినెల ఒకటవ తేదీకి వ్యాసములు మాకు అందవలెను.

౩. వ్యాసములను, విమర్శకుఁ బంపు గ్రంథములను, వినిమయముగఁ బంపెడి పత్రికలను "సంపాదకుఁడు, శ్రీరామకృష్ణ ప్రభ శ్రీరామకృష్ణ మిషన్ స్టూడెంట్స్ హోమ్, మైలాపూరు, చెన్నపురి" అను చిరునామాకు వ్రాసి పంపవలెను.

౪. వ్యాసము తిరుగఁ బంపఁబడవలయునచో(ఁ)గు పోస్టేజి చేర్చి పంపవలయును.

శ్రీరామకృష్ణ ప్రభ

సంపుటము ౮ } ౧౯౫౧ – డిసంబరు :: ఖర – మార్గశిరము { సంచిక ౬

మనః ప్రబోధము

ధనాసరి రాగము – ఆదితాళము

స్థిరతా నహి నహిరే – మానస స్థిరతా నహి నహిరే।
తాపత్రయ సాగర మగ్నానాం దర్పాహంకార విలగ్నానాం॥ (స్థిరతా)
విషయ పాశ వేష్టిత చిత్తానాం విపరీతజ్ఞాన విమత్తానాం॥ (స్థిరతా)
పరమహంస యోగవిరుద్ధానాం బహుచంచలతర సుఖ సిద్ధానాం॥ (స్థిరతా)

—సదాశివ బ్రహ్మము.

స్థిరత్వ మనునది లేనే లేదు గదా. ఓ మనసా! స్థిరత్వము లేనే లేదు గదా।

త్రివిధ తాపములనెడి సాగరమున మునిగియున్నవారికిని గర్వాహంకారములతో గూడినవారికిని (స్థిరత్వము...)

విషయ సుఖములను రజ్జువులచే కట్టువడిన మనస్సు గలవారికిని విపరీతమైన విమత్తులకును * (స్థిరత్వము...)

పరమహంసలకు చెందిన యోగమార్గమునకు అన్యథా నడుచుకొనువారికిని, మిక్కిలి చంచలములగు సుఖముల ననుభవించుటయం దారితేరినవారికిని (స్థిరత్వము...)

* సచ్చిదానందస్వరూపుడైన ఆత్మను దేహాదులతో నేకముగా తలచుటయే విపరీతజ్ఞానము.

ఓం నమో భగవతే శ్రీరామకృష్ణాయ !

శ్రీ రామకృష్ణ వచనామృతము — 'మ.'

దక్షిణేశ్వరాలయమున భక్తులతో శ్రీరామకృష్ణుడు

(గతసంచిక తరువాయి)

16 అక్టోబరు, 1883.

శ్రీరామ:—హరిభక్తి మాత్రము మనుష్యులకు కలిగినచో వర్ణవిచారము నశించును. (మణిమల్లికుని జూచి) ఏమోయ్! తులసీదాస గ్రంథములలో నీ విషయమై యేమి ప్రవచింపబడియున్నదో తెలుపుము.

మణిమల్లికుడు:—చాతకపక్షి యెంతటి తృష్ణాతురమైనను గంగా యమునాది మహానదులు, తటాకములు ఎన్నియున్నను వాని యందలి జలమును గ్రోలక స్వాతీనక్షత్రమునందు బడెడు వర్షపు చినుకులకై కాపెట్టుకొనియుండును.

శ్రీరామ:—దీని యర్థమిది; భగవత్పాద పద్మములయందలి భక్తియే ముఖ్యము గాని యితరమంతయు అముఖ్యము.

మణిమల్లికుడు:—తులసీదాసు వాక్యాంతరము-స్పర్శవేది స్పర్శమాత్రమున అష్టధాతువులును బంగారముగా మారిపోవును. అట్లే జాతులన్నియు చర్మకారకుడు చండాలుడుగూడ హరినామస్మరణమువలన పరిశుద్ధుడగును. ఆ హరినామస్మరణము లేనిచో వర్ణచతుష్టయమును చర్మకారకతుల్యమే.

శ్రీరామ:—చర్మమును మన మంటరాదు, కాని అది శుద్ధము చేయబడిన పిదప దేవళమునకుగూడ దీసికొనిపోవచ్చును. భగవన్నామోచ్చారణమువలన మానవుడు పవిత్రుడు కాగలడు. అందువలననే భగవన్నామసంకీర్తనము నభ్యసింపవలయును. నేను యదుమల్లికుని తల్లితో నిట్లంటిని. మృత్యువాసన్నమయినపుడు సంసారము విషయమే జ్ఞప్తికి వచ్చును. సంసారమునందలి సాధకబాధకములు, పుత్రీపుత్రుల యెడలి యనురాగము, ఆయవ్యయాదుల ఆలోచన, మరణశాసనము వ్రాయుట ('విల్లు వ్రాయుట')—ఇవిమాత్రమే తలంపునకు వచ్చును. కాని భగవన్నామము జ్ఞప్తికి రాదు. అందువలననే భగవన్నామ జపము, సంకీర్తనము—వీని నభ్యసింపవలయును. ఆ యభ్యాసమే యున్నచో మరణకాలమున భగవన్నామమే జిహ్వాగ్రమున నుండును. రామచిలుకకు 'రామా, కృష్ణా' యన్న పలుకులు నేర్పినను పిల్లి పట్టుకొనబోవునపు డది 'క్యావు క్యావు' మని యఱచునే కాని 'రామా! కృష్ణా!' యని పలుకదు. మరణమునకు సంసిద్ధుడుగా నుండుట శ్రేయస్కరము. వార్ధక్యమున నిర్జనస్థలమున కేగి భగవద్ధ్యానము, భగవన్నామజపము—వీనినే నిత్యకృత్యములు గావించుకొనవలయును. ఏనుగును స్నానముచేయించి చావడిలో కట్టి

పెట్టినచో నది తనమీద దుమ్ము పోసికొన జాలదు.

బలరాముని తండ్రి, మణిమల్లికుడు, వేణీ పాలుడు:—వీరందరును వృద్ధులు. అందులకే నా శ్రీరామకృష్ణులవారు వీరి కుపదేశ మిచ్చు చున్నారు!

శ్రీరామ:—నిర్జనస్థలమున కూర్చొని భగవ ద్ధ్యానముచేయ గోర్చుచుంటిని, ఏల తెలి యునా? రేయింబవళ్లు సంసారమున నుండిన మనకు లభించునది కేవలము అశాంతియే. నూరుగజముల స్థలము కొఱకు సోదరులు కొట్టు కొని చచ్చుటను మనము చూచుచున్నాము కదా! భూమి, స్త్రీ, ధనము—ఇవియే సమస్త కలహములకు కారణములని సిక్కులు వచిం తురు.

మీరు సంసారమున నున్నారు. అయిన నేమి? శ్రీరామచంద్రుడు సంసారము త్యజింప గోర దశరథుడు వసిష్ఠుని శరణుజొచ్చెను. వసిష్ఠుడు రాముని బిలిచి 'రామా! నీవు సంసారము నేల త్యజింపగోరెదవు? నాతోడ వాదింపుము. భగవంతుడులేని సంసారము గలదా? దేనిని త్యజింతువు? దేనిని గ్రహిం తువు? భగవదన్యమగునదేదియు లేదు. ఆయ నయే భగవానుడు, జీవము, జగత్తు—ఈ రూపముగ విరాజిల్లుచున్నాడు.

బలరాముని తండ్రి:—చాల కష్టము.

శ్రీరామ:—సాధనసమయమున నీసంసా రము మాయాపంజరముగ కనిపించును. కాని జ్ఞానోదయానంతరము ఆనందనికేతనమువలె గోచరించును. వైష్ణవగ్రంథములందు 'భగ వంతుని విశ్వాసమువలననే పడయవచ్చును. శ్రీకృష్ణునకును తర్కమునకును చాల దూర' మని వచింపబడియున్నది. నమ్మకమే ప్రధాన మైనది.

కృష్ణకిశోరున కెంతటి విశ్వాసము గలదు! బృందావనమందు నిమ్నజాతీయు డొకడు బావి లోని నీరు చేదిపెట్టగా, ఆతనిని నీవు శివనామో చ్చారణము గావింపుము అని, యాతడు 'శివ' యని పలికినంతట ఆ జలమును గ్రహించెను. భగవన్నామోచ్చారణము గావించిన వారికి డబ్బు ఖర్చుపెట్టి ప్రాయశ్చిత్తము చేసికోవలసిన యగత్యమేమి? రోగోపశమనార్థము భగవం తుని తులసీదళములతో బూజించుటగాంచి ఆత డాశ్చర్యపడెను. ఒకపరి సాధుసందర్శనమును గూర్చి సంభాషించుచుండ హలధారి "పంచ భూతమయములగు గంతలను జూచి యేమి ప్రయోజన"మని పలుకగా ఆ పలుకులు విని కృష్ణకిశోరుడు చాల కోపముతో "అతడేల ఇట్లు పలికెను? సాధువుల శరీరములు చిన్మయ దేహములని యెరుగడు గాబోలు!" ననియెను. నేను స్నానముచేయునపుడు నన్ను జూచి 'రామ, రామ' యని మీరు పలుకుచున్నారు. ఆ నామ ముచ్చరించుచు నా శరీరము త్యజించు నట్లు నన్నాశీర్వదింపుడు అని కోరెను. ఆతని జూడ వారింటికేగిన నన్నుజూడగనే యాతడు భక్త్యావేశమున నృత్యము చేయును. శ్రీరామ చంద్రుడు లక్ష్మణుని జూచి 'తమ్ముడా ఊర్జిత మగు భక్తి నెందు జూతువో అచ్చట నే నున్నట్లు గ్రహింపుము' అని పలికెను. అట్టి శ్రేష్ఠమయిన భక్తి చైతన్యదేవున కుండెడిది. ఆయన ఆ భగవత్ ప్రేమతో నొకప్పుడు నవ్వును, ఒకప్పు డేడ్చును, మరియొకప్పుడు నృత్యము చేయును. శ్రీ చైతన్యప్రభువు అవతారపురుషుడు.

తరువాత శ్రీరామకృష్ణులు గౌరాంగుని

భగవద్భక్తిని సూచించు నొక కీర్తనను బాడెను. సంధ్యాకాలము సమీపించినది. బలరాముని తండ్రి, మణిమల్లికుడు మున్నగువారు సెలవుపుచ్చుకొని తమ తమ యిండ్లకు బోవ నారంభించిరి. పిదప కాసరితోలానుండి కొందఱు భక్తులు వచ్చిరి. వారితోబాటు శ్రీరామకృష్ణ గురుదేవుడు సంకీర్తనము గావించి భావావేశమున నృత్యముసేయ మొదలిడెను. తదనంతరము 'నేనుకూడ వారితో కొంత దూరము పోయెదను' అని పలికెను. కిశోరి భావావస్థలోనున్న శ్రీవారి పాదసేవ చేయ గోరెను. కాని భావావస్థయందున్నప్పుడు శ్రీవారు ఎవరినీ తమ్ము ముట్టుకొననిచ్చెడివారు కారు. చీకటిపడినంతట ఈశానుడు వచ్చి చేరెను. ఈశానునకు గాయత్రీ పురశ్చరణ చేయు తలంపు గలిగెను.

శ్రీరామ:—(ఈశానునితో) నీ మనస్సునందేది కలదో దానినే చేయుము. వేరు సంశయములు లేవుగదా?

ఈశానుడు:—నేనొకవిధముగా ప్రాయశ్చిత్త మతమును సంకల్పించుకొంటిని.

రామ:—ఈ ఆగమమార్గమున నట్టదేమియు లేదు. ఎది బ్రహ్మమో అదియే శక్తి, కాళి. "కాళి బ్రహ్మమని తెలిసికొని ధర్మాధర్మములను నేను త్యజించితిని" అన్న కీర్తన మఱచితివా?

ఈశానుడు:—చండీస్తవమునందు 'బ్రహ్మమే ఆద్యాశక్తి; బ్రహ్మమునకును శక్తికిని భేదము లేదు' అని ప్రవచింపబడియున్నది.

శ్రీరామ:—దీనిని నోటితో వివరింపజాలము. ఎప్పుడు దీనియందు ధారణ కలుగునో అపుడే దాని భావము స్ఫురించును. సాధనానంతరము చిత్తశుద్ధి కలిగి భగవంతుడే సమస్తమునకును కర్త యను విషయము బోధపడును. అతడే మనఃప్రాణబుద్ధిస్వరూపుడు. మనము కేవలము యంత్రస్వరూపులము.—"పంకమున కరిని బంధించెదవు. పంగునిచే గిరులను లంఘింప జేయుదువు!"

చిత్తశుద్ధి కలిగినచో భగవంతుడే పురశ్చరణాది కార్యముల చేయించుచున్నాడని తెలిసికొనగలవు? 'ఎవరి పని వారే చేయించుకొనుచున్నారు. మానవులు 'మేమే చేయుచున్నా'మని వచింతురు. భగవద్దర్శనానంతరము సర్వసంశయములును పటాపంచలగును. అపుడు అనుకూల వాతావరణము గలుగును. అట్టి సందర్భమున నావికుడు తెరచాపను విప్పి చుక్కాని పట్టుకొని చుట్ట కాల్చుకొనుచు హాయిగా కూర్చొనును. అట్లే భక్తుడు సంశయరహితుడై యుండును.

ఈశానుడుగూడ సెలవు పుచ్చుకొని వెళ్లిన పిదప 'మ.' తో నొంటరిగ శ్రీ గురుదేవుడు మాటాడ నారంభించెను. నరేంద్రుడు, రాఖాలు, అధరసేనుడు, హాజరా—వీరిని గూర్చి ఆయన ('మ.' యొక్క) యభిప్రాయమును దెలియగోరి, 'వీరందఱును సరళస్వభావము గలవారా' యని యడిగెను. పిమ్మట 'నన్నుగూర్చి నీవేమి తలంతువు' అని ప్రశ్నించెను.

'మ.':—మీరు సరళస్వభావము గలవారే. దానితోబాటు చాల గభీరులు. మిమ్ము తెలిసికొనుట చాల కష్టము.

ఆ మాట విని శ్రీరామకృష్ణులు నవ్విరి.

శ్రీ తురీయానంద లేఖావళి

శ్రీహరిశరణమ్

ఆల్మోరా,
11-8-'16.

ప్రియ వి. బాబు,

మీరు 5-వ తారీఖున వ్రాసిన యుత్తరమును ఈ యుదయముననే అందుకొంటిని. మీరు చక్కని ఆరోగ్యము గలిగి శాంతమనస్కులై భగవదారాధనము గావింతురని కోరుచున్నాను. శరీరమున్నంతవఱకు భగవానుని గుణకీర్తనము గావించుటయే కర్తవ్యము. 'ప్రీతిః పరమ సాధనమ్' ఇక సాధనము లేమి కలవు? అంతయు ప్రేమయే. అంతకు మించిన సాధన యేది? శ్రీ వివేకానందస్వామివారు 'ఈ యొంటి నావతో రెండు గట్లును జేరవచ్చు' నని వచించెడివారు. 'అనిర్వచనీయమ్ ప్రేమస్వరూపమ్ మూకాస్వాదనవత్' * అని పలుకుచు నారదులు వెనువెంటనే 'ప్రకాశ్యతే క్వాపి పాత్రే' † అని వచించియున్నారు. ఈ ప్రేమను బడయు మార్గము నిట్లు సూచించియున్నారు. 'సంకీర్త్యమానః శీఘ్రమేవావిర్భవత్యనుభావయతి భక్తాన్—సంకీర్తనము చేసినచో వారు శీఘ్రముగా ప్రకాశింతురు. భక్తులకు సయితము అనుభవమునుగల్గింతురు.' అందువలననే 'హరేర్నామ హరేర్నామ హరేర్నామైవ కేవలమ్, కలౌ నాస్త్యేవ నాస్త్యేవ నాస్త్యేవ గతిరన్యథా' అని ప్రవచింపబడియున్నది. శ్రీరామకృష్ణులవారు 'నీ నామమే ముఖ్యమయినది, నాకు పూజాద్రవ్యములతోడి పనియేమి?' యన్న భావముగల పాటను బాడెడివారు.

నా శుభాశీర్వచనములు.
శ్రీ తురీయానంద

శ్రీహరిశరణమ్

ఆల్మోరా,
27-7-'16.

ప్రియ వి. బాబు,

కొన్నాళ్లనుండియు మీ విషయము నాకు స్ఫురించుచుండెడిది. మీకు జాబువ్రాయదలంచునంతలో మీ యుత్తరమే వచ్చినది. చాల సంతోషము. మరి యిక నుత్తరము వ్రాయు నవసరమేల? భావము లసంబద్ధములైననేమి, ముఖ్యాంశములు సరిపడినచో చాలును. ఎన్ని చక్కటి విషయములను మీరు గుర్తించియున్నారు! సత్సంగమే భగవల్లాభమునకు సర్వశ్రేష్ఠమయిన యుపాయము. ఇంతకంటెను వచనీయము నహి. భగవంతుడే సత్-చిత్-ఆనందము. సత్సంగము నాచరించినచో ఆయన సంగము చేయుటయే. యద్భుతానంద

* మూగవాడు రుచినిగూర్చి వివరింపజాలని యట్లే ప్రేమస్వరూపము వర్ణింపరానిది.

† వ్యక్తి విశేషము ననుసరించి ప్రేమ ప్రకాశించును.

స్వాములగూర్చియు, బ్రహ్మానందస్వాముల గూర్చియు నేసిద్ధాంతమునకు వచ్చియుంటిరో అది బాగున్నది. దృఢవిశ్వాసము నలవరుచు కొన్నచో మనకు మంచి శ్రేయస్సు లభించునని వచించియున్నారు. మఱియు భగవంతుని ప్రమాణము భగవానుడే యనియు వచించి యున్నారు. ఎంతటి సత్యమయిన పలుకు! 'స్వయమేవాత్మ నాత్మానమ్ వేత్థత్వం పురుషోత్తమ' * 'నమే విదుః సురగణాః ప్రభవమ్ న మహర్షయః' † కారణమేమన, 'అహమాదిర్హి దేవానాం మహర్షీణాం చ సర్వశః' ‡ ఆయన నెవరెఱుంగగలరు? ఆయనకు కృప కలిగి దర్శన మొసంగిననే యెఱుగవచ్చును. ఒకనాడు శ్రీరామకృష్ణులవారు "ఓరీ కుశలవులారా! ఆయన తనంతట తానే పట్టువడనిచో మీరేమి చేయగలరు" అను భావము గల పాటను బాడి నన్ను శోకసముద్రములో ముంచిరి. ఆనాడే నాకు సాధనములు పురుష ప్రయత్నము—వీనివలన మాత్రమే భగవంతుని బడయజాలమని స్థిరవిశ్వాసము కల్గించిరి. ఆయనయే పట్టువడవలయును. భగవానుడు "మనసోజవీయో, నైన ద్దేవా ఆప్నువన్ పూర్వమర్షత్" § "యమే వైషవృణుతే తేన లభ్యః" $ భగవంతునియెడల నిబ్బరము మీయుతరములందు పదే పదే చూచి నేను చాల సంతసించుచున్నాను. తప్పక ప్రభువు మీ ప్రార్థన లాలకించి చేయిపట్టుకొని తీసికొనిపోవునని నాకు గట్టినమ్మకము గలదు.

నా ప్రేమాశీర్వచనములు,

ఇట్లు,

శ్రీ తురీయానంద

శ్రీహరిశరణమ్

ఆల్మోరా,
25-6-'15.

మార్ట్ దే...

ఎల్లప్పుడు భగవత్స్మరణము చేయుచుండుము. ఒకప్పుడు నీవు దీని నభ్యసింపగలిగినచో తరువాత నది మిక్కిలి సులభమగును. ఇదియే నీ సర్వశ్రేయస్సునకును ముఖ్యకారణమని తెలిసికొనుము.

నా శుభాశీర్వచనములు,

ఇట్లు,

శ్రీ తురీయానంద

* ఓ పురుషోత్తమా! నిన్ను నీవే యెఱుంగగలవు. అన్య లెఱుంగజాలరు. —గీత-10-15.

† ఇంద్రాది దేవతలును భృగ్వాది మహర్షులునుగూడ నా యుత్పత్తిని ఎఱుగరు. —గీత-10-2.

‡ దేవతలకును మహర్షులకును గూడ సర్వవిధముల నేనే మూలకారణమను.

§ ఆత్మ మనస్సుకంటె వేగము గలది. ఇంద్రియములు దానిని బట్టజాలవు. ఏలయన, నది వాని నతిక్రమించి గమించినది కావున. —ఈశావాస్యోపనిషత్ 4.

$ ఈ యాత్మ ఎవరిని వరించునో వారే పొందగలరు. ముండకోపనిషత్ 3-2-3, —కఠోపనిషత్ 1-2-23.

గోపాల్ మా

శ్రీ దువ్వూరి రామకృష్ణారావు, బి. ఏ

(గతసంచిక తరువాయి)

ఈ విధముగ భగవదనుసంధాన మవిచ్ఛిన్నముగ రెండునెలలు గోపాల్‌మా గడపెను, అంత నట్టి దర్శనములు లేకుండెను. కాని, యాతని ధ్యానించునపుడెల్ల నాతని గాంచుచుండెడిది. ఒకపర్యాయ మామె తనకిదివరకువలె గోపాలు డెల్లపుడు గనబడుట లేదనియు, అందువలన ఆధ్యాత్మిక సంబంధముగ వెనుకబడిపోవుచుంటినా యనియు రామకృష్ణులను బ్రశ్నించుచు, గొప్ప దుఃఖముతో నిట్లనియె: ''గోపాలా, నన్నిట్లెందుకు శిక్షించితివి? నే నేతప్పుచేసితినని నీవు నీ బాలగోపాల స్వరూపమున నాకగపడుచుండుట లే''దన, గురుదేవు లామె నోదార్చుచు నిట్లనిరి: నీ వసాధ్యమైన దానిని సాధించితివి. ఈ కాలమున నీకుగల యనుభూతి వంటిది సకృత్తు. ఆవిధముగా, సదా భగవద్దర్శనమును గాంచుచున్నచో, శరీరము నిలువదు. ఇరువదియొక్క దినములలో నెండుటాకువలె రాలిపోవును. మనసు చైతన్యశక్తికిగల మహోన్నత స్థానమున (చిత్పదార్థమునందు) లయమైనచోఁ గలియుగమునందు స్థూలశరీరము చిరకాలము జీవించియుండుట యసాధ్యము.'' ఈ యనుభూతిని బొందిన రెండు మాసముల వరకు, నామె పూర్తిగ నింకొకలోకములో నుండి, కొంచె మించుమించుగ నొడలెరుంగక, కేవల మలవాటునుబట్టి, తన దైనికచర్య నిర్జీవ యంత్రమువలె జేసికొని పోయెడిది. భగవంతునితో నింతదగ్గరి సంబంధము నేర్పరచుకొనుట సాధ్యమనుట కొక దివ్యమైన దృష్టాంతముగ నుండగలందులకుగా, గోపాలునితల్లి ప్రపంచమున కొంతకాలముపాటు జీవించియుండుట, బహుశః భగవదిచ్ఛ గాబోలు.

ఇంతటినుండి శ్రీరామకృష్ణుల భక్తులలో గొందరియెడల దనకుగల కులమునుగూర్చినవియు నితరములగునవియు నగు విచారణలపట్ల నావృద్ధురాలి పట్టింపులు క్రమేణ సడలినవి. శ్రీరామకృష్ణులు దన గోపాలుడేయను నభేదజ్ఞాన నిశ్చయ మేర్పడినప్పటినుండి, ఆమె ధ్యానసమయమున గోపాలునికంటె రామకృష్ణుల నెక్కువ తఱచుగా జూచుచుండెను. రామకృష్ణులద్వారా తనగోపాలు డామె కుపదేశించువాడు.

కొన్నాళ్లయినపిమ్మట, గోపాలునితల్లి దక్షిణేశ్వరమునకుబోయి, గురుదేవుల దర్శించి, భజనమందిరమున మాతృదేవియొద్దకు వెళ్లెను. ఆమె మామూలుగ జపముచేసికొని, యిష్టదైవమునకు నమస్కరించుచుండునప్పుడు గురు

దేవులు వచ్చిరి. ''ఇప్పుడుగూడ నీ వింతగ జపమేల చేయుచున్నావు? నీ కిదివరకే కావలసినంత సిద్ధి గలిగినదిగదా?'' యని గురుదేవులడిగిరి. అంత, ''నే నీ జపమును నిలిపివేయుదునా; నాకంతయు బూర్తియైనదా'' యని యామె యడిగెను. ''ఔను. అంతయు సమాప్తియయినది. నీకు గావలసిన యాధ్యాత్మిక సాధనలన్నియు బూర్తియైనవి. కాని నీ కిచ్ఛయున్న (మదర్థమై) యీ శరీరక్షేమమునకై నీవు ప్రార్థింపవచ్చు''నని గురుదేవులు చెప్పిరి. ఆ మాటలను గోపాల్‌మా వినగనే తన తావళమును, దానిసంచిని గంగలో విసర్జించెను. కాని గోపాలుని (శ్రీరామకృష్ణుల) కొరకై యామె ప్రేళ్లపై జపము చేసెడిది. చాల కాలమున కామె తిరిగి తావళమును సంపాదించెను. ఎట్లో రోజులు గడుపవలెను గాన, తన సత్కాలక్షేపమున కిది యుత్తమ మార్గమని యాతావళముతో సదా జపమును చేసికొనుచుండెడిది.

బలరామ్‌బోసు ప్రతి సంవత్సరము బాగ్ బజారునందలి తన గృహమున రథోత్సవము చేయు నాచారము. ఆ కార్యమునకు గొందరి భక్తులతో గురుదేవు లాహ్వానింపబడిరి(1885). గురుదేవు లుదయముననే, భక్తగణముతో నేతెంచిరి. రామకృష్ణుల సూచనప్రకారము, బలరామ్ కమర్హాతియందలి గోపాల్‌మాను తీసికొనివచ్చుటకు మనుష్యుని పంపెను, గురుదేవు లా మధ్యాహ్నము భక్తులతో మాట్లాడుచు, గచేరిగదిలో గూర్చొనిరి. చీకటిపడుచుండెను. శ్రీగురుదేవులు హఠాత్తుగా పటమునందలి బాలకృష్ణుల యభినయమును బూని, పరవశులైరి. వారి రెండు మోకాళ్లు నొకచేయి నేలపై నానుకొని, రెండవచేతినెత్తి యెవరికొరకో నిరీక్షించుచుండునట్లు ముఖమును బెకిబెట్టి యుండిరి. ఈ యాకస్మికమైన మార్పునకు గారణమెవ్వరికి నవగాహన కాలేదు. కొద్దిక్షణములలో, గోపాలునితల్లి వచ్చినబండి, యా యింటిముందరనాగ, నా యదృష్టవంతురాలు తన ఇష్టదేవతా స్వరూపమున శ్రీరామకృష్ణులను గాంచెను. ఆ చేరినవారు గురుదేవులట్లు ప్రేరేపింపబడుట కామె భక్తియే కారణమని తెలిసికొనిరి. గోపాలుని తల్లి, ''నా కీ కొయ్యబారినరూపము నచ్చదు. నా గోపాలుడు నవ్వుచు, నాడుచు, నడచుచు, బరుగెత్తుచుండవలెను. కాని యిదేమిటి! ఆతడు కఱ్ఱవలె బిగిసిపోయెను. గోపాలు నీ భావమున జూడ నా కిష్టములే'' దనెను.

ఆనంద బాష్పముల గార్చుచున్నాననుచు, లలాటము నేలపై పెట్టి గురుదేవులకు నమస్కరించెను. ''ఇదేమిటి, నన్ను గోపాలా యనెదవు! నాకు నమస్కరించెదవు! లోపలకు వెళ్లి, నాకు కూరను దయారుచేయుము. ఇక్కడకు నాకు వాసనగొట్టునట్లు మసాలాతో దాలింపు పెట్టు''మని గురుదేవు లనిరి. అంత ప్రసంగించుచు భక్తులతో శ్రీవా రిట్లనిరి: ''భక్తితో నేలపై దొరలినను నాడుదానిదగ్గఱకు పురుషుడు పోరాదు. భక్తులు, భక్తురాండ్రు నేగణమున కాగణము, దూరదూరముగనుండి వారివారి యభివృద్ధిని బొందవలసినదే. భక్తురాండ్రు 'గోపాల' రీతిని పురుషులను ముద్దాడరాదు. ఎందులకన, నీ యతిమాత్ర మాతృప్రేమ మంచిది కాదు. అది కొంతకాలమునకు హానికరమైన బాంధవ్యములో దిగిపోవు''నని హెచ్చరించిరి.

బలరామునింట రెండు దినములుండి, మూడవనాటి యుదయమున రామకృష్ణులు, గోలప్

మా, గోపాల్ మా లతో కలసి దక్షిణేశ్వరమునకు బయలుదేరిరి. బలరాముని యింటి యాడువారు గోపాలుని తల్లికి గొన్ని బట్టలను, పాత్రలను బహుమానముగా నిచ్చి, వానిని వారి పడవలో బెట్టిరి. పడవ కొంతదూరము నడచుసరికి, గురుదేవుల దృష్టి యామూటపై బడెను. ఇదేమిటని, విషయమును రామకృష్ణులు తెలిసికొని, గంభీరముగ నిట్లు గోలప్ మాతో ననిరి: "భగవంతునికొరకెవరు సర్వస్వమును ద్యాగము చేయుదురో వారికే దేవుడు ప్రత్యక్షమగును. ఇతరుని యాతిథ్యముతో మాత్రము తృప్తినొంది, పై బహుమతులను వేటినీ చేతితో నందుకొనక తిరిగివచ్చు భక్తుడు భగవంతునికి బహు సన్నిహితముగ నుండును." గోపాలుని తల్లితో నొక్కమాటైన పలుకక యామె మూటవైపునకే రామకృష్ణులు చూచుచుండిరి. ఆమె పశ్చాత్తాపముతో బాధజెంది, మూటను పారవేయవలె ననుకొనెను. శ్రీరామకృష్ణులు మామూలుగా పరమదయాళువు. అవసరమైన నాయన బహు గడ్డు. శిక్షాక్రమము సాధారణముగ బహుసూక్ష్మము—కొంచెముపేక్షాభావము లేదా బాగుగ నెక్కువపక్షము మృదువుగ నాక్షేపించుటయో. మిగిలినదంతయు వారి మానవాతీతమగు ప్రేమయే యొనర్చెడిది.

గోపాలుని తల్లి దక్షిణేశ్వరము చేరి, మాతృదేవికడకేగి చింతాక్రాంతురాలై, "గోపాలుడీ వస్తువుల మూటనుగురించి నాపై కోపముగ నున్నాడు. నే నేమిచేయుదును? నేను దీనిని ఇంటికి దీసికొని వెళ్లకుండ నిచ్చట బంచిపెట్టెద" ననిమె. శ్రీ మాత యావృద్ధురాలి నోదార్చి, "తల్లీ! వ్యాకులపడకుము. ఆతని యిష్టమేదో చెప్పనిమ్ము. ప్రపంచమున నీకు సాయపడువారెవ్వరును లేరు. ఇవి నీకు కావలసియుండి యంగీకరించితి" వనిమె. ఐనను, వానిలో కొన్నిటిని బంచిపెట్టెను. పిమ్మట గురుదేవులకు గొన్ని కూరలను వండి, యాతని కవి తినిపించుటకు గొంత బెదురుతో వెళ్లెను. శ్రీ రామకృష్ణు లామె పశ్చాత్తాపమునుజూచి, యావిషయ మెన్నడు స్మరింపలేదు. ఆమె బాగుగ, కులాసాగా, నానందముతో సాయంకాలము కమర్హాతి చేరెను.

ఈ సాధ్వియెడల గురుదేవుల గౌరవాదరములు వర్ణనాతీతములు. ఆ కాలమున ననేకులు మారువాడీలు శ్రీవారిని దర్శించి, కలకండ, పళ్లు వారికి సమర్పించెడివారు. వీనిని భక్తులకు బెట్టుటగాని, తాను తినుటగాని సకృతు. ఆ సమర్పణములు నీచమైన స్వార్థములగు తలంపులతో మేళవించియుండుననియు, నవి పుచ్చుకొనిన వారల మనస్సులు తప్పక నపవిత్రులం జేయుననియు గురుదేవులు చెప్పుచుండెడివారు. కాని యిర్వుర విషయములం దిది వర్తింపదు. ఎట్టి యపవిత్రమునకైనను లొంగని జ్ఞానదీప్తిగల నరేంద్రు లందొకరు (స్వామిజీ), అన్ని యైహిక కిల్బిషముల కతీతముగ నుండిన గోపాలుని తల్లి యొకతె.

ఒకనాడు గురుదేవులను జూచుటకు గోపాల్ మా భక్తురాండ్రతో వచ్చెను. ఆమెను జూడగనే, బిడ్డనివలె గురుదేవు లామెను ముద్దులాడిరి. అచ్చటనున్నవారల కామెను జూపుచు, "ఆహా! ఈ శరీరములో నీశ్వరుడు తప్ప నింకేమియును లేదు. ఆమె ఈశ్వరమయమై యున్నది" యనిరి. గోపాలుని తల్లి ముగ్ధయై నిల్చియుండెను. ఆమె తన పాదములనుగూడ గురుదేవులను ముట్టుకొన నిచ్చెను. అచ్చట నాయన యామెకు తినిపించెను. అంత నామె, "నాకు తినిపించుటలో నీకింత ముద్దే" లని

యడిగెను. గురుదేవులు తమ కామె జన్మజన్మములనుండి యనేక వస్తువులను దినిపించినదని బదులు జెప్పిరి. సాయంకాల మామె కమర్హాటికి తిరిగి వెళ్లిపోవుచుండ, మారువాళీలు తనకు కానుకగ నిచ్చిన కలకండను విస్తారముగ నామె నంగీకరింపుమనిరి. అంత కలకండ తన కెందు కిచ్చుచున్నారని యామె యడిగెను. గురుదేవు లపార దయతో నామె చెక్కిలి బట్టుకొని, "మంచిది, నీ విదివరలో బెల్లపు పాకమవు; అంతట నీవు శర్కరవైతివి. ఇప్పుడు నీవు కలకండవు. కనుక, కలకండను దిని, యానందముగ నుండు"మనిరి.

ఒకనాడు గోపాలుని తల్లియు, నరేంద్రులు (వివేకానందస్వామివారు) ను దక్షిణేశ్వరము వచ్చిరి. ఈ యిద్దర యాశ్చర్యమగు తారతమ్య మింతగ నెచ్చటను గానరాదు. శ్రీరామకృష్ణులు తన యసమాన హాస్యబుద్ధితో, నీ యిద్దరి భక్తి, యనుభవముల తహావేలు వేసికొనుటకై పురికొల్పిరి. గోపాలుని చదువుకొనని, కపటమెరుగని స్త్రీ. ఆమె భగవద్దర్శనముల ననుభవములో గలది. నరేంద్రుడు విద్యావంతుడు; ఇప్పటికాలపు యువకుడును, బ్రహ్మసమాజ పరాయణుడునగుటచే నిరాకార బ్రహ్మమునందు నమ్మిక గల్గియుండెను. వీరిద్వరు రామకృష్ణులయొద్ద గలసికొనిరి. కొంచెము వినోదమును గోరి శ్రీరామకృష్ణు లీ యవకాశమును పోనీయ లేదు. నరేంద్రునికి దన దర్శనానుభవములను జెప్పుమని గోపాలుని తల్లితో రామకృష్ణు లనిరి. ఈ యనుభవములను దనకైనను వెల్లడిచేయవలదని గురుదేవులు మున్ను హెచ్చరించి యుండుటచే, వానిని జెప్పుటలో బాధ లేదు గదా యని యామె గురుదేవుల నడిగెను. గురుదేవులు హానిలేదని ప్రోత్సహించుటచే, నామె యద్భుతములై కనపడు—గుండెలు ఝల్లుమనిపించు—ఆ బాలకృష్ణునితో గల తన జీవితానుభవములను గన్నీరొలుకజెప్పెను. పైకి నరేంద్రుడు యుక్తివాదియై గానిపించినను, నంతరంగమున దైవభక్తియందలి తీవ్రత, యపరిమితమైన శ్రద్ధయు గల్గియుండుటచే, నామె చెప్పునది వినుచు దానుగూడ కన్నీటి నాపుకొనలేకపోయెను. మధ్య మధ్య నామె చెప్పుచు, చెప్పుచు, నమాయకముగ, నిష్కపటముగ, "నాయనా! నీవు విద్యావంతుడవు. తెలివిగలవాడవు. బుద్ధిమంతుడవు. నేను విద్యలేని బీదవితంతువను. వృద్ధురాలను. నాకేమియు తెలియదు. ఈ గోపాలుని దర్శనములు యథార్థములేనా చెప్పు"మను చుండెడిది. ఆమె యడిగినప్పుడెల్ల నవి 'అక్షరాలా' అన్నియు యథార్థములే యనుచు, భక్తిచే గన్నీరుగార్చుచు నరేంద్రుడు వచించెడువాడు.

రామకృష్ణుల నిర్యాణానంతర మామె మనసు దుఃఖాక్రాంతమై, కడుదీనముగ నుండెడిది. ఆమె యెన్నాళ్లకోగాని తనగదినుండి బయటకు రాలేదు. అప్పుడప్పుడు, శ్రీరామకృష్ణుల దర్శనమగుట ప్రారంభమయ్యెను. ఆమె సమాధానపడినది. ఆమె కేమాత్ర మశాంతిగ నుండినను మఠమునకు వెళ్లి, శ్రీవారి శిష్యుల జూచి, వారితో నచట నుండెడిది.

గోపాలుని తల్లి యొకనాడు గంగానది యావలిగట్టుననున్న మహేష్ అను స్థలమున రథోత్సవమును జూచుటకు వెళ్లినది. అచ్చట నామె కొక వింత యనుభవము గల్గెను. రథము లాగబడుచుండ నామె ముందర నెల్లెడల

గోపాలుని దర్శనమే—ఆ జనవిస్తారమేమి! రథమేమి! రథముపైనున్న దేవుడేమి! అందు దేవుని సర్వవ్యాపకత్వమునుగాంచి యానంద పరవశయై యామె మైమరచినది.

స్వామీజీ పశ్చిమఖండమునుండి, తిరిగి వచ్చినప్పుడు, వారితో సారాబుల్ సతి, మిస్ మక్లాడ్, సోదరి నివేదిత మొదలగు శిష్యురాండ్రు హిందూదేశమునకు వచ్చిరి. వీరందఱు లోకపర్యాయము గోపాలుని తల్లి దర్శనార్థము కమర్హాటి వెళ్లిరి. ఆమె వారలందఱి, గడు నాదరముసేయుచు, వారియందు దన గోపాలునే గాంచెను. తన చాపపై వారల నాసీనులుగ జేసి, దేశీయములగు మంచి రుచ్యపదార్థములను వారికి బెట్టెను. మన తల్లుల యలవాటుగనే, ఆమె వారల చెక్కిలి గొట్టుచు ముద్దులాడెను. వారి కోర్కెపై దన దివ్యానుభవముల నెన్నియో వారికి జెప్పెను.

ఈ సందర్భమునుగూర్చి సోదరి నివేదిత యిట్లు వర్ణించెను. "మేము కొద్దిమంది ఆమె దర్శనమునకై యామె తావునకు వెళ్లియుంటిమి. అది పున్నమరేయి. మా నావ చల్లగ నడచుచుండ గంగానది యెంతో రమణీయముగ నుండెను. నీటిలోనుండి గట్టబడిన యా సుందరమగు స్నానాలరేవున గల మెట్ల నెక్కి మెల్లగా, నదివరలో నెవరో నౌకరునకై కట్టించిన గదియనుకొందును, ఎన్నియో సంవత్సరముల నుండి జపమును జేయుచు, జపమాలను ద్రిప్పుచు, గోపాల్ మా యుండియుండిన గదిలో బ్రవేశించితిమి. ఆమె శయ్య శిల, నేలంతయు శిలయే. ఆమె యలమారునుండి తీసి, విప్పి, మాకు కూర్చునుడని యిచ్చిన యాసన మొక చాప. త్రాళ్లతో నటుకకు వ్రేలాడగట్టిన, యుట్టిమీద పిడతలో నుండిన పట్టెడడుకులును, గలకండయు నామె 'ఖాజ గిరి'. ఇదియే మాకామె యిచ్చిన యాతిథ్యము. జపమాలను ద్రిప్పి, యామె పరమపావని యాయెను. గంట తర్వాత గంట. రోజు గడచి రోజు ఎన్ని సంవత్సరములిటుల రేయింబవళులు కూర్చొని, తావళముతో నామె మైమరచియుండెనో! తనకు శ్రీవారియందు వాత్సల్యభావ మేర్పడిననాటి నుండి, శ్రీ రామకృష్ణుల కామె నమస్కరింపలేదు. వారు ఆమెను మాతృభావన జేసిచూచెడివారు." స్వామీజీ యీ సందర్భమున వారితో నిటుల చెప్పియుండిరి. "ఆ! ఇదియే పురాతనమగు హిందూదేశము. మీరు జూచునది, ఆ ప్రార్థనలతో, నశ్రుధారలతో, నుపవాసములతో, జాగరములతో నిండిన హిందూదేశము! ఈ దశ మారిపోవుచున్నది, మరల రాదు!"

నిజముగా బురాతన హిందూదేశ మామెయందున్నది, ఎందువలననగ, హిందూదేశమున జిన్న బిడ్డనికైన, నీ జీవితముననే, ఈశ్వరానుభూతి ముఖాముఖిగా గలుగునని తెలియగలదు. గోపాల్ మా చిన్ననాటనే వైధవ్యము గలిగి ప్రపంచపు బోకడలు బొత్తిగా దెలియక, భౌతిక సుఖముల నన్నింటిని ద్యాగముజేసి, ఈశ్వర సాక్షాత్కారమునకు, సేవకు జీవితమంతయు వినియోగించెను. ఆమెకు గలిగిన యీశ్వర దర్శనములు, ననుభవములు నెంత వింతైనవి! ఆశ్చర్యమైనవి! ఈశ్వరుని నమ్మని కాలమున మనకందఱకు నామె నిశ్చయముగ నొక జ్యోతి.

పందొమ్మిదవశతాబ్ది మొదట నామె బ్రాహ్మణకుటుంబమున బుట్టి, చిన్ననాటనే వైధవ్యముగల్గిన యామె నడకయంతయు విపరీతమగు నాచారకాండకు లోనై యుండెను. మొదట శ్రీ రామకృష్ణులు ముట్టిన యాహార

మును భుజింప నొల్లలేదు. దక్షిణేశ్వరము రాను రాను, కొంచెమా ఛాందసము సడలినది. ఆ తర్వాత నామె యెంతగ మారినదన సోదరి నివేదితవంటి యన్యదేశీయను, శారదామాత గృహమున నివసించుట కాటంకపరచలేదు.

1904–వ సంవత్సరమున నామెకు జాల సుస్తీ చేసినప్పు డామెను బలరామ మందిరమునకు తీసికొని వెళ్లిరి. సోదరి నివేదిత యామెను జూచి, యెంతయో వలపుజెంది యామెకు బరిచర్య చేయ గుతూహలపడెను. ప్రతి హృదయమునను గోపాలుడే గాన సోదరి నివేదిత దన కుపచారము జేయుట కామె కెట్టి యభ్యంతరము గల్గింపలేదు. అప్పటినుండియు సోదరి నివేదిత యింట నామె నివసింప నారంభించెను. అవసాన కాలమున నామెను గంగానదియొద్దనకు జేర్చిరి. ఆమెను సోదరి నివేదిత పూలతోడను, దండల తోడను అలంకరించెను, ఆమె (1-7-1906) తొంబదియవ సంవత్సరమున పరమపదించెను.

ప్రహ్లాదుడు భక్తితత్పరతగనిన, "ఇందుగల డందులేడని సందేహమువలదు చక్రి సర్వోపగతుం డెందెందు వెదకిచూచిన నందందే కల" డను భాగవత సత్యము మన శ్రీ గోపాల్ మాయందు ప్రత్యక్షదర్శనము. నీమెచరిత్రము భక్తులెల్లరకు విష్ణుసాయుజ్యము సాధ్యమను నుత్సాహమును జనింపజేయును.

ప్రారంభదశలో కర్మసంబంధమైన గందరగోళము ఎక్కువగా నుండును. కాని నీవు భగవానుని సమీపించినకొలదియు కర్మము క్షీణించుచుండును. తుదకు సంపూర్ణమైన కర్మపరిత్యాగమును సమాధిస్థితియు లభించును. సాధారణముగా సమాధిస్థితిని బొందిన వెనుక శరీరము విశేషకాలము నిలువదు, కాని కొండఱివిషయము వేఱు. లోకమునకు బోధించు నిమిత్తము వారి శరీరము నిలుచును. నారదునివంటి మహర్షులును శ్రీచైతన్యునివంటి అవతారపురుషులును ఇట్టివారు. నూయి త్రవ్విన వెనుక తట్టలు, పాఱలు మొదలగు పరికరముల నన్నిటిని కొందఱు పాఱవేయుదురు. కాని మఱికొందఱు ఇరుగుపొరుగువారి కవి పనికివచ్చునని వానిని భద్రముగా దాచియుంతురు. అట్టి మహనీయులు లోకులను జూచి జాలిపడుదురు, పరితపింతురు. తమ జ్ఞానప్రాప్తినిమాత్రమే చూచుకొను నంతటి స్వార్థపరులు కారు వారు.

శ్రీ రామకృష్ణ పరమహంస

ఓం నమో భగవతే శ్రీ రామకృష్ణాయ!

మహనీయుల దివ్యప్రసంగములు

౧

శ్రీ చిరంతనానంద స్వామి

పరమానందదాయకమగు భగవదనుభూతి నందియుండువారే మహనీయులు. వారి ఘనతయే ఘనత, అదియే నిజమైన మహత్త్వము. నాఁడు చతురంగబలసమేతులగు సార్వభౌములును నేఁడు 'ఆటంబాంబు' బలసమన్వితులగు సామ్రాజ్యాధిపతులును ఆత్మ సామ్రాజ్యాధిపతులవలె నిజముగా క్రిమికీటకతుల్యులు. అట్లని పశుబలము—అస్త్రశస్త్రబలము—సమాజమునకు అనావశ్యక మందుమా? కాదు. అస్త్రశస్త్రబలమును ఆత్మబలమును రెండును గూడ సమాజసంస్థితికి ఆవశ్యకములే. శ్లో. "యత్ర యోగేశ్వరః కృష్ణో యత్ర పార్థో ధనుర్ధరః, తత్ర శ్రీర్విజయో భూతి ర్ధ్రువా నీతి ర్మతి ర్మమ.—ఎచట సర్వయోగప్రవర్తకుఁడగు శ్రీకృష్ణుఁడును ధనుర్ధరుఁడగు నర్జునుఁడును ఉందురో, అచ్చట సంపద, జయము, ఐశ్వర్యము, స్థిరమగు నీతియు నుండునని నా మతము (సంజయుని మతము)" అని కదా భగవద్గీతయందలి అంతిమశ్లోకము? యోగేశ్వరుఁడగు శ్రీకృష్ణుఁడు ఆత్మబలప్రతినిధి, ధనుర్ధరుఁడగు నర్జునుఁడు అస్త్రశస్త్రబలప్రతినిధి. ఈ యుభయుల సమ్మేళనమే చతుర్విధపురుషార్థసాధనభూతమై యొప్పియున్నది. మహాబలాన్వితమగు మత్తేభమును నిపుణుఁడగు మావటివాఁడు లోఁగఁదీసి నడపునపుడే అయ్యది మహాప్రయోజనములను నెఱవేర్చు రీతిని, లేనిచో, అది మహావిపత్కరము, విధ్వంసకము నగుచందమునను పశుబలము—అస్త్రశస్త్రబలము—అనెడి మత్తేభమును యోగబలము—ఆధ్యాత్మికబలము—అనెడి మావటి యధిరోహించి సన్మార్గమున నడపునపుడే అయ్యది దివ్యప్రయోజనదాయకమై శోభించును, లేనిచో సర్వవినాశకముగాఁ బరిణమించును.

ఇట్టి యాత్మవిజయోపేతులగు మహనీయుల ప్రసంగములే దివ్యప్రసంగములు. స్వయముగా దివ్యావేశసంజనితములైన యా ప్రసంగములు లోకులకు దివ్యావేశసంజనకములై భాసించుచుండును. మల్లెలు, గులాబులు, తామరలు మొదలగు పూవులు తమ సుగంధసౌందర్యములను వెదచల్లుచు నెల్లరకును మనోహరమై యొప్పుచుండురీతిని మహనీయుల దివ్యవాక్కులు తమ మహోన్నతభావము లనెడి పరిమళములచే, సరళమృదులపదజాల మనెడి సోయగముచే, అంతరార్థము లనెడి తేనియలచే నెల్లరి యుల్లములను బల్లవింపఁజేయుచుండును. స్వాను

భవపూర్వకములై యుండుటయే వారల ప్రసంగములును సల్లాపములును ఇట్లు శోభించుచుండుటకు మూలకారణము. అనుభవరహితమగు వాక్కులు అసువులు వాసిన కళేబరముల వంటివి. ఆచరణహీనులగు వా రెంతటి చక్కని వాక్కులు పలికినను, ఎంతటి గంభీరోపన్యాసము లొనర్చినను నేతిబీరకాయలలో నెంత నేయి యుండునో, విభూతిపండ్లలో నెంత రస ముండునో, ఆ వాక్కులలో, ఆ యుపన్యాసము లలో నంత సారస్య ముండును.

నక్షత్రములును నభోమండలమును నొండొంటిచేఁ బ్రకాశించు రీతిని అనుష్ఠానపరాయణులగు మహనీయుల నోటినుండి వెలువడియుండుటచే సదుపదేశములును, సదుపదేశములను వెలువరించియుండుటచే వారల మహత్త్వమును శోభించుచుండును. "బ్రహ్మ సత్యం జగన్మిథ్యా" యని యే శ్రీ రామకృష్ణపరమహంసయో, ఏ రమణమహర్షియో, అధమ పక్షము ఏ యుత్తమసాధకుఁడో చెప్పినన్నచో జనులు విందురుగాని, లౌకికుఁడగు నే పుల్లయ్యయో చెప్పినన్నచో, "చాల్లేవయ్యా, నీ వేదాంతము!" అని చీకొట్టుదురుగదా? అనుభవాభిజ్ఞత లనునవి పారమార్థికవిషయము లందే కాదు, వ్యావహారికవిషయములందును నిట్టివే. ఐహికవిషయములలో నెతము ఏ అలాడి కృష్ణస్వామియో చెప్పిన వ్యాజ్యెపు సలహాయందు జనులకుఁ గలుగు విశ్వాసము, అదే సలహా యగుఁగాక, ఏ కళ్ళప్పో చెప్పినన్నచో, కలుగఁజాలదు కదా? శంఖమునఁ బోసిననేకాని తీర్థము కాదను సామెత యిందువలననే పుట్టియున్నది.

దివ్యాభరణస్థగితమై యొప్పు రత్నమును పేడకుప్పలోఁ బాదిగిన, సొగ సేముండును? దివ్యప్రసంగవిషయముననే కాక సర్వవిషయము లందును దేశకాలపాత్రము లనునవి వర్తించును. పందికిఁ బన్నీటిస్నానమా! కసాయివానికి గోదానమా! కల్లుపాకలో సంధ్యావందనమా! సుస్నాతుఁడై, శుచిమంతుఁడై, భక్తిప్రపత్తులతో పూజామందిరమునకుఁ బోవువానివలె వేదశాస్త్రములందలి మహోపదేశముల నుచ్చరించువాఁడును వానిని జనులకు బోధింపఁబూనువాఁడును ముందుగాఁ దమ తలఁపులను, చెయిదములను శరీరమునుగూడ పరిశుద్ధమొనర్చుకొనఁ బూనవలయును. "సత్యపూతం యదేద్వాచం మనఃపూతం సమాచరేత్" అని మనుమహర్షి యుపదేశించుచున్న చందమున, సత్యముచేఁ బరిశుద్ధమగు వాక్కులనే పలుకఁదగును, వినిర్మలమనఃపూర్వకములైనట్టి కార్యములనే ఆచరింపఁదగును. ఇట్టి సదాచార సంశోభితులగువారి ప్రసంగములే దివ్యప్రసంగములు. తద్విరహితులగువారి మాటలో, ప్రలాపములు.

వేదాంతము ఆచరణశూన్యులగువారి నోటి యందుఁ బడి వాచావేదాంతమై—కలువాయి వేదాంతమై—మిట్టవేదాంతమై పిట్టతలలు వేయుచుండును.

వైరాగ్య గీతాలు

శ్రీ బులుసు వేంకటేశ్వరులు, బి. ఏ.

—: ఆటవెలఁదులు :—

నిన్న మొన్న నేఁడు నిముసంబు నిముసంబు, చచ్చి పుచ్చి పోవు జనులఁ దలఁచి
చావ కుండు, లేక చచ్చి పుట్టక యుండు, త్రోవఁ దెలిసికొనుము నీవు మనస! ౧

క్షణము క్షణము మృత్యు సాన్నిధ్యమున కేఁగు, చుంటి వీవు; భ్రమయు చుంటి సుఖము
లందుచుంటి ననుచు నయ్యో నీసుఖములు, మండ, నాత్మసుఖము మఱఁగు మనస! ౨

పుట్టు నరుఁడు పిదప గిట్టును పుట్టును, గిట్టు మరలఁ బుట్టు గిట్టు నిట్టు
పుట్టిపుట్టి చచ్చి పోయెడు వారితోఁ, బోక మనుము దొడ్డబుద్ధి మనస! ౩

కులుకులాఁడిఁ జూచి వలపూనఁ బూనెదు, వల దటన్న వినక పరుగు లిడెదు
పళ్లు రాలఁ గొట్టి పడవైతు జాగ్రత్త, ఇది యెఱింగి మసలు మింక మనస! ౪

మంచికొఱకు నిన్ను మరియాదగా నింత, కాల మూరకున్న గంగఁ గలుపఁ
[illegible] తు నన్ను నిన్నుఁ జూచుచు నున్నాను, మంచివంక. కింక మఱలు మనస! ౫

నిన్ను నే జయింప నిఖిలంబును జయించి, నట్టులౌను గాన నణఁగిమణఁగి
యుండవేని నిన్ను నూరక కాల్క్రిందఁ, బెట్టి రాచివైతుఁ బట్టి మనస! ౬

ఇహ మశాశ్వత మని యెఱిఁగియుండియు నీవు, మోసపుత్తు నన్ను మూర్ఖముగను
ఆలు బిడ్డఁ జూపి యర్థంబుఁ జూపియు, నిన్నుఁ జీల్చివైతు నిజము మనస! ౭

పంచభూతమయము పరమహేయం బగు, కాంత యొడలు భోగకారణ మని
మూర్ఖజనులు గంగ మునుఁగుచుందురు వారి, కర్మ; యాత్మసుఖముఁ గనుము మనస! ౮

కాంతపైని ఆశ కలిగెనేని మనంబ! ముక్తికాంతఁ గూడ మోహపడుము.
కాంచనంబుపైని కలిగెనేని భ్రమంబు, కనకవర్ణు హరిని గనుము మనస! ౯

రాగ మందఁ గను విరాగమందు మనంబ! రక్తి గాంచు మాత్మరతిని సతము
పొందఁ జూడు విష్ణు పూర్ణ సాయుజ్యంబు, లన్య మేల నీకు నరయ మనస! ౧౦

శ్రీ వాసుదేవ మననము

ప్రథమవర్ణకము

శ్రీ మాచిరాజు శ్రీరామకృష్ణ

(గతసంచిక తరువాయి)

జ్ఞానము (1) పరోక్షజ్ఞానము (2) అపరోక్షజ్ఞానము నని రెండు విధములు. “అస్తి బ్రహ్మేతిచేద్వేద పరోక్షజ్ఞానమేవతత్। అహం బ్రహ్మేతిచేద్వేద సాక్షాత్కారస్స ఉచ్యతే॥” (వరాహ.ఉ. 2-41.) పరబ్రహ్మము ఉన్నదిఅని సద్గురుబోధిత వేదాంతశ్రవణమువలన గలిగిన నిశ్చయజ్ఞానము పరోక్షజ్ఞానము. అనగా పరబ్రహ్మమును ఆత్మకంటె నన్యముగ భావించి యటులనే ఉపాసించుట పరోక్షజ్ఞానము. ఇదియే శ్రవణము. ఈ శ్రవణముచేత ‘వస్తునాస్తి = పరబ్రహ్మములేదు’ అనెడి వ్యవహారకారణమైన అసత్త్వావరణము నశించును. అంతట ‘వస్త్వస్తి = పరబ్రహ్మము ఉన్నది’ అని పరోక్షముగ దెలియును. “ప్రథమం శ్రవణం కృత్వా ద్వితీయే మననంతదా। నిదిధ్యాసనకంపశ్చాత్ సాక్షాత్కారస్తదాభవేత్॥” (కపిలః) సద్గురుముఖమున **మొదట** వేదాంతశ్రవణమును, తరువాత మననమును, తదనంతరము నిదిధ్యాసనమును అభ్యసించినయంతట ఆత్మ సాక్షాత్కారము సిద్ధించును. శ్రవణముచేత సంశయభావన, మననముచేత అసంభావన, నిదిధ్యాసనముచేత విపరీతభావనయు నను ప్రతిబంధక త్రయమును (పంచమవర్ణకమున చూడుము) నివర్తించి నిశ్చయ దేహాత్మజ్ఞానమువలె నిశ్చల బ్రహ్మాత్మజ్ఞాన మపరోక్షముగ నవగతమగును. ఇట్టి బ్రహ్మాత్మైకత్వానుభవసిద్ధియే ఆత్మసాక్షాత్కారమనబడును. ఇదియే అపరోక్షజ్ఞానము. “జ్ఞానపదస్యానుభవపరత్వాదితిశ్రుతి.” జ్ఞానమన అనుభవమని శ్రుతి. కనుక అపరోక్షజ్ఞానమన స్వాత్మోపలబ్ధి-కైవల్యానుభవము. దీనిచేత ‘వస్తునభాతి’ = ‘బ్రహ్మముప్రకాశించుటలేదు’ అనెడి వ్యవహారహేతువైన అభానావరణము నశించును. ఇట్లు పరోక్షజ్ఞానము చేతను అపరోక్షజ్ఞానముచేతను ‘బ్రహ్మనాస్తి’-‘బ్రహ్మనభాతి’ ‘బ్రహ్మములేదు-బ్రహ్మము ప్రకాశించుటలేదు’ అనెడి వ్యవహార కారణమైన ఆవరణద్వయము కూడ నశించుచున్నది. “అవిద్యావృతితాదాత్మ్యే విద్యయైవవినశ్యతః విక్షేపస్య స్వరూపంతు ప్రారబ్ధ క్షయమీక్షతేః” (పంచదశి. 6-53) అవిద్యయే ముఖ్యకారణముగాగల ఆవృతియు (ఆవరణమును) తాదాత్మ్యమును (అన్యోన్యాధ్యాసమును)(“పరత్ర పరావభాసః అధ్యాసః” = ‘ఒకవస్తువునందు మఱియొకవస్తువు తోచుట అధ్యాసము’) అపరోక్షజ్ఞానము (స్వాత్మాపరోక్షసాక్షాత్కారము) చేతనే నశించుచున్నవి. ప్రారబ్ధకర్మసహితావిద్యాజన్యవిక్షేపస్వరూపమన్ననో ప్రారబ్ధకర్మావసాన

మును జూచుచున్నది. అనగా ప్రారబ్ధకర్మ క్షయాంతమగునంతపర్యంతము నశింపక ప్రవర్తించుచుండును. ప్రారబ్ధకర్మ క్షయమే విక్షేపస్వరూప వినాశము. స్థూల సూక్ష్మశరీర విశిష్టమైన చిదాభాసుడు - ‌ డు - విక్షేపమనియు, స్థూల సూక్ష్మ దేహములు రెండును విక్షేపస్వరూపమనియుం దెలియవలయును. ఇట్లు ఆవరణద్వయము నశించినతోడనే అనర్థ (సంసార) నివృత్తియు ఆనందావాప్తియు సిద్ధించును. ఇవ్విధమున సప్తావస్థలు సిద్ధించుచున్నవి. సప్తావస్థలనగా,—"అజ్ఞాన మావృతిస్తద్వ ద్విక్షేపశ్చ పరోక్షధీః। అపరోక్షమతిః శోకహాతి స్తృప్తిర్నిరంకుశా॥" (పంచదశి. 7–33.) 1 అజ్ఞానము, 2 ఆవరణద్వయము, 3 విక్షేపము, 4 పరోక్షజ్ఞానము. 5 అపరోక్షజ్ఞానము, 6 శోకహాతి, 7 నిరంకుశతృప్తి.

అజ్ఞానమనగా.—"రజ్జౌ సర్పభ్రాంతిరివాద్వితీయే సర్వానుస్యూతే సర్వమయే బ్రహ్మణి దేవతిర్యఙ్నరస్థావర స్త్రీపురుష వర్ణాశ్రమ బంధమోక్షోపాధి నానాత్మభేద కల్పితం జ్ఞానమజ్ఞానం॥" (నిరాలంబ. ఉ.) రజ్జువునందు సర్పభ్రాంతివలె, అద్వితీయము సర్వానుస్యూతము, సర్వమయమునైన అఖండైకరస పరబ్రహ్మమునందు దేవ తిర్యఙ్నరాది జంగమములు, పర్వతపాదపాది స్థావరములు, స్త్రీపురుష వర్ణాశ్రమ బంధ మోక్షములు అనియెడి ఉపాధిరూపములుగ నానాత్మభేదము ఏజ్ఞానముచేత గల్పితమైనదో ఆజ్ఞానమే అజ్ఞానమునాబడు. ఈ యజ్ఞానముచేతనే చిదాభాసుడు అద్వితీయాఖండైకరస సచ్చిదానందాత్మకమగు స్వస్వరూపమును విస్మరించి నన్ను నేనెఱుగనను చున్నాడు. ఇదియే అజ్ఞానావస్థ. 2 ఆవృతియనగా.—బ్రహ్మము లేదు-ప్రకాశించుట లేదు అనెడి విపరీత వ్యవహారము ఆవరణకార్యము. ఇట్టి వ్యవహారదశ ఆవృత్యవస్థ. 3 విక్షేపమనగా.—'అఖండవస్త్వనవలంబనేన చిత్తవృత్తేర న్యావలంబనం విక్షేపః॥" చిత్తవృత్తి అఖండ పరబ్రహ్మము నవలంబించక తద్విలక్షణమైన ప్రపంచము నవలంబించుట విక్షేపము. సకలవికారముల యందు అహంకార మమకార భావనాదశ విక్షేపావస్థ. 4 పరోక్షజ్ఞానమనగా.—"అహం బ్రహ్మేత్యనుల్లిఖ్య బ్రహ్మాస్తీత్యేవముల్లిఖేత్। పరోక్షజ్ఞానమేతత్ న భ్రాంతం బాధానిరూపణాత్॥" (పంచదశి. 7–51) నేను బ్రహ్మము నని బ్రహ్మమును సాక్షాత్కరించుకొనక బ్రహ్మముగలదని సామాన్యాకారముగా దెలిసికొనుటయే పరోక్షజ్ఞానమగును. అనగా ఆ బ్రహ్మము, ప్రత్యగాత్మయగు నేనే యని అవ్యవహితముగ నెఱుగమిచేత, ఇది పరోక్షజ్ఞానమే యగునని యభిప్రాయము. బ్రహ్మముగలదని సామాన్యాకారముగా నెఱిగిన ఈ పరోక్షజ్ఞానము, బాధింపబడమిచేత, ఇది మిథ్యాజ్ఞానము కానేరదు. ఇట్లు సద్గురూపసదన పూర్వకముగ వేదాంత శ్రవణాదికమువలన పరబ్రహ్మము యొక్క అస్తిత్వమునందు అచంచలబుద్ధి నిశ్చయావస్థ పరోక్షజ్ఞానావస్థ. 5 జ్ఞానమనగా.—దేహేంద్రియ నిగ్రహ సద్గురూపాసన శ్రవణ మనన నిదిధ్యాసనైర్యద్యద్దృగ్దృశ్యస్వరూపం సర్వాంతరస్థం సర్వసమం ఘటపటాది పదార్థమివాఽవికారం, వికారేషు చైతన్యం వినా కించిన్నాస్తీతి సాక్షాత్కారానుభవోజ్ఞానం। ఇతి నిరాలంబోపనిషత్॥" ఏచిన్మాత్ర వస్తువు దృగ్దృశ్య (సాక్షి-ప్రపంచ) రూపములను పొంది, సర్వాంతర్యామియై, సర్వత్రసమాన సత్త గలిగి, సకల ప్రపంచమునకుంగల పదార్థ

వేత్యాది సర్వవికార రహితముగ నిర్వికార స్వరూపమై, జడరూప ప్రపంచమునందంతటను చైతన్యరూపమై, సర్వ పరిపూర్ణముగ సర్వదా ప్రకాశించుచున్నదో ఆ చిద్వస్తువు వినా అన్య మెద్దియు నీషణ్మాత్రమైనను లేదు. ఆచిదాత్మయే నేను - అని దేహేంద్రియ నిగ్రహ సద్గురూపాసన వేదాంత శ్రవణ మనన నిదిధ్యాసనమున నిరంతరాభ్యాసమూలమున స్వయముగ స్ఫురించెడి స్వస్వరూప సాక్షాత్కారానుభవము జ్ఞానమని శ్రుతివచనము. ఇట్టి జ్ఞానము ననవరతము అప్రతిబద్ధముగ బొందియుండు స్థితియే అపరోక్ష జ్ఞానావస్థ. 6 శోకహాతి యనగా.. ఆయపరోక్షజ్ఞాన సాక్షాత్కారమువలన సంసారము-దుఃఖము-సమూలముగ నిర్మూలమగుటయే దుఃఖనివృత్త్యవస్థ. 7 నిరంకుశతృప్తి యనగా - పూర్వోక్త ప్రకారము సర్వసంసారము నివృత్తినిబొందుచుండగా నిత్యము జీవన్ముక్తత్వముయొక్క స్ఫురణము వలనను, సంసారరూప దుఃఖముయొక్క పునరుత్పత్త్యసంభవమువలనను, నిత్య నిరతిశయ నిరుపాధికమైన సంవిదభిన్న సుఖరూపమున అవస్థానము. ఇదియే నిరంకుశ తృప్త్యవస్థ. ఈ సప్తావస్థలును చిదాభాసునకే గలిగియున్నవిగాని, కూటస్థునకొక్కటియైన లేదు. కూటస్థుడనగా.—''బ్రహ్మాది పిపీలికాంత సర్వప్రాణి బుద్ధిష్వ విశిష్టతయోపలభ్యమాన స్సర్వప్రాణి బుద్ధి సాక్ష్యధిష్ఠానాత్మాస్తిభాసతేచ స కూటస్థః॥'' (సర్వసార.ఉ.) 'కూటేన నిశ్చలత్వేన తిష్ఠతీతి కూటస్థః' = నిర్వికారముగ నిశ్చలుడై యుండువాడు కూటస్థుడు-అనెడి వ్యుత్పత్త్యర్థము చేత - బ్రహ్మ మొదలు పిపీలికాంతము వఱకు యావత్ప్రాణి బుద్ధులయందు నభేదముగ దెలియబడుచు సర్వప్రాణి బుద్ధులకు సాక్ష్యధిష్ఠానస్వభావముతోనుండి ప్రకాశించుచున్న చిత్తే కూటస్థు డనబడును.'' ఈప్రకారముగ, ఆకాశమువలె నిర్మలమైన నిత్యశుద్ధ చిద్ఘన పరబ్రహ్మమునందు మిథ్యాభూత ప్రపంచ కల్పనము అధ్యారోపము.

అటుతరువాత అపవాదము చెప్పబడుచున్నది.—''కారణ వ్యతిరేకేణ కార్యం నాస్తిః'' కారణముకంటె భిన్నముగ కార్యము పుట్టనేరదు. కార్యమునం దంతటను కారణమంటియే యుండును' అనెడి సుబోధచేత ''ఇదం సర్వం బ్రహ్మమాత్రం బ్రహ్మణ్యారోపితత్వా చ్ఛుక్తి రజతవత్''=శుక్తియందు గల్పితమగు రజతము మిథ్యాభూతమగుటంజేసి సత్యముగాక ఆరజతమునకు అధిష్ఠానమైన శుక్తియే సత్యమైనట్లు పరబ్రహ్మమునందు మాయాకల్పితమైన జగత్తు మిథ్యాభూతమగుటంజేసి సత్యముగాక సకల ప్రపంచమునకు అధిష్ఠానమైన పరబ్రహ్మమే సత్యమగుటవలన నీపరిదృశ్యమాన ప్రపంచమంతయు పరబ్రహ్మమాత్రమే. ''ఘటనామ్నా యథాపృథ్వీ పటనామ్నాహి తంతవః। జగన్నామ్నా చిదాభాతి సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలం। యథావంధ్యా సుతో నాస్తి యథానాస్తి మరౌజలం। యథానాస్తి నభోవృక్ష స్తథానాస్తిజగత్స్థితిః॥'' (యోగశిఖ. ఉ. 1 అ.) ఘటమను నామరూపములతో పృథివియు, పటమను నామరూపములతో తంతువులును ఏవిధమున ప్రకాశించుచున్నవో ఆవిధమున జగత్తను నామరూపములతో పరబ్రహ్మ చైతన్యమే ప్రకాశించుచున్నది. సర్వము కేవల పరబ్రహ్మమే. వంధ్యాపుత్రుని చందమున, మరు మరీచికాజలముల భంగి, నభోవృక్షములరీతిని, జగత్తునకు సత్తయెన్నడును లేదు. ''యథారజ్జుంపరిత్యజ్య సర్పం

గృహ్ణాతి వై భ్రమాత్। తద్వత్సత్య మవిజ్ఞాయ జగత్పశ్యతి మూఢధీః। రజ్జుఖండే పరిజ్ఞాతే సర్పరూపం న తిష్ఠతి। అధిష్ఠానే తథాజ్ఞాతే ప్రపంచే శూన్యతాంగతే॥'' (నాదబిందు. ఉ. 28.) రజ్జువును పరిత్యజించి భ్రాంతివశమున సర్పమును గ్రహించుచందమున, మూఢచిత్తుడు సత్యవస్తువును గ్రహింపజాలక జగత్తునుచూచు చున్నాడు. అధిష్ఠానమగు రజ్జుఖండము తెలియ బడినదగుచుండగా ఆరోపిత సర్ప మంతరిం చును. అట్లే సర్వాధిష్ఠాన స్వాత్మతత్త్వ మవ గతమగుచుండగా ఆరోపిత ప్రపంచము శూన్య త్వమును పొందును. ''స్వయమావిర్భవే దాత్మా మేఘాపాయే ంశుమానివ॥'' (నాద బిందు.ఉ.30). అంతట మబ్బువిడిచిన మార్తాం డుని మాడ్కి స్వాత్మస్వయముగ నావిర్భవిం చును. అనగా దేని అజ్ఞానము అనగా తెలియ బడమివలన నేది పుట్టుచున్నదో, దాని జ్ఞానము అనగా తెలియబడుటవలన నాపుట్టినదాని బాధ యగును. రజ్జువుయొక్క అజ్ఞానమువలన రజ్జువు నందు వివర్తముగా గలిగిన రూపాంతరమగు సర్పమునకు, రజ్జుస్వరూప జ్ఞానమువలన బాధ కలిగి రజ్జుమాత్రమేయై తెలియబడునట్లు అనా ద్యవిద్యావాసనవలన అద్వితీయాఖండైక రస పరబ్రహ్మముయొక్క అజ్ఞానమువలన నాబ్రహ్మ మునందు వివర్తముగాగలిగిన రూపాంతరమగు అఖిల ప్రపంచము శ్రుతి సిద్ధమగు విచారణ వలన మిథ్యయగుచు స్వస్వరూప జ్ఞానముచే నశించి అద్వితీయాఖండైకరస పరబ్రహ్మ మాత్రమే యైయుండును. అని యీప్రకారము శుక్తియందు రజతమువలెను. రజ్జువునందు సర్పమువలెను 'బ్రహ్మణి ప్రపంచోనాస్తి'= బ్రహ్మమునందు ప్రపంచములేదు—అనెడి నిషే ధము అపవాదము.

అపవాదక్రమ మెట్లనగా.—'చతుర్విధం స్థూలశరీరజాతం తద్భోజ్య మన్నాది తదాశ్ర యాది। బ్రహ్మాండ మేతత్సకలం స్థవిష్ఠ మిాక్షేత పంచీకృత భూతమాత్రం॥'' (స.వే.సిం.సా.సం. 682.) అజ్ఞానోపహిత చైతన్యమైన చిదాభాసు నకు (జీవునకు) నివాసస్థానములగు చతుర్విధ స్థూలశరీర సమూహమును, వానికి భోజ్యము లగు అన్నపానాదులును, ఈ యన్నాదులకును స్థూలములైన చతుర్విధ శరీరజాతమునకును కూడ నివాసస్థానములగు భూర్భువరాది చతు ర్దశ భువనములును, ఈ భువనములకు ఆ శ్రయమగు బ్రహ్మాండమును స్థూలతమములగు నివియన్నియు క్రమముగ విచారణవలన మిథ్యయని నిశ్చయింపబడుట మూలముగా నశించి వీనికి గారణరూపమైన పంచీకృత పంచ మహాభూతములు మాత్రమే యగును. ''తచ్చాపి పంచీకృత భూతజాతం శబ్దాదిభిః స్వస్వగుణైశ్చ సార్థమ్। వపూంషిసూక్ష్మాణిచ సర్వమేతద్భవ త్యపంచీకృత భూతమాత్రం॥'' (687) శబ్దస్పర్శ రూపరస గంధములనెడి తమ తమ గుణములతో సహా ఆపంచీకృత పంచ మహాభూత సమూహమును సూక్ష్మశరీర సంఘాతము నివి యన్నియు క్రమముగ విచా రణవలన మిథ్యయని నిశ్చయింపబడుట మూల ముగా నశించి వీనికి గారణరూపమైన అపంచీ కృత పంచమహా భూతములు మాత్రమే యగును. ''తదప్య పంచీకృత భూతజాతం రజ స్తమస్సత్త్వగుణైశ్చసార్థమ్। అవ్యక్తమాత్రం భవతి స్వరూపతః సాభాసమవ్యక్తమిదంస్వ యంచః'' (688) సత్త్వరజస్తమోగుణ సమేత ముగ ఈ యపంచీకృత పంచమహాభూతజాతము ఉత్పత్తి క్రమమునకు విపరీతమగు క్రమమున, విచారణవలన మిథ్యయని నిశ్చయింపబడుట

మూలముగా నశించి వీనికి గారణభూతమైన అజ్ఞానోపహిత చైతన్య స్వరూపమైన అవ్యక్తము మాత్రమేయగును. ''ఆధారభూతం యదఖండమాద్యం శుద్ధం పరం బ్రహ్మసదైకరూపం। సన్మాత్రమేవా స్త్యథనో వికల్పః 'సతః పరం కేవలమేవవస్తు॥'' (689) చిచ్ఛాయాసమేతమైన ఈ యజ్ఞానము, అజ్ఞానోపహిత చైతన్యమగు ఈశ్వరాదికమును విచారణవలన మిథ్యయని నిశ్చయింపబడుట మూలముగా నశించి తమ కాధారభూతమైన అఖండము ఆద్యము శుద్ధము పరము బ్రహ్మము సదైకరూపమునైన అనుపహితమగు సన్మాత్రమే మైయుండును. అటుపిమ్మట నట్టి సద్వస్తువునకు ఎట్టి వికల్పములేదు. అదియే పరమైన కేవల బ్రహ్మము. ఈ యర్థమునందు ప్రమాణము.—''బ్రహ్మాండం తద్గతలోకాని కార్యరూపాంశ్చ కారణత్వం ప్రాపయిత్వా, తతః సూక్ష్మాంగం కర్మేంద్రియాణి ప్రాణాంశ్చ జ్ఞానేంద్రియాణి అంతఃకరణ చతుష్టయం చైకీకృత్య సర్వాణి భౌతికాని కారణే భూతపంచకే సంయోజ్య, భూమింజలే. జలంవహ్నౌ, వహ్నింవాయౌ, వాయుమాకాశేచా, కాశమహంకారేచా, హంకారం మహతి, మహదవ్యక్తేఽవ్యక్తం పురుషేక్రమేణ విలీయతే॥'' (పైంగల. ఉ, ౩ అ.) కార్యరూపములైన బ్రహ్మాండమును, బ్రహ్మాండాంతర్గతమైన చతుర్దశ భువనములను, ఆభువనాంతర్గత చతుర్విధ స్థూలశరీరములను అన్నాది భోజ్యపదార్థములను, స్థూలములైన వీని నన్నింటిని విచారణవలన మిథ్యయని నిశ్చయించుట మూలముగా వీనికి గారణ స్వరూపమైన పంచీకృత పంచమహాభూత స్వరూపత్వమును పొందింపజేసి, తరువాత వాని గుణములైన శబ్ద స్పర్శ రూప రస గంధములతో సహా అపంచీకృత పంచమహాభూతములను, కర్మేంద్రియ పంచకము - జ్ఞానేంద్రియ పంచకము - ప్రాణపంచకము - అంతఃకరణ చతుష్టయమునను నీ పందొమ్మిది సూక్ష్మావయవముల స్వరూపమైనదియు అపంచీకృత పంచభూతోత్థితమునగు సూక్ష్మశరీరమును ఒక్కటిగాజేసి యీసమస్త భౌతికములను విచారణవలన మిథ్యయని నిశ్చయించుట మూలముగా వీనికి గారణ స్వరూపమైన అపంచీకృత పంచ సూక్ష్మ మహాభూతములయందును సంయోజనముచేసి యంతట సత్త్వ రజస్తమోగుణములతో సహా ఈయపంచీకృత పంచ సూక్ష్మ మహాభూతములను మొదట సృజించిన క్రమమునకు విరుద్ధక్రమమున, భూమిని జలమునందును, జలమును అగ్నియందును, అగ్నిని వాయువునందును, వాయువును ఆకాశమునందును, ఆయాకాశమును అహంకారము (తైజసాఖ్యతత్త్వము)నందును, అహంకారమును మహత్తు (హిరణ్యగర్భాఖ్యతత్త్వము) నందును, మహత్తును అవ్యక్తమునందును, అవ్యక్తమును (ఈశ్వరతత్త్వమును) పురుషుని (పూర్ణత్వాత్పురుషః = పరిపూర్ణత్వమువలన పురుషుడనబడు పరమాత్మ) యందును, విచారణవలన మిథ్యయని నిశ్చయించుట మూలముగా విలీనముజేసి తానైక్యమగుచున్నాడు. అనగా తానే 'పరమాత్మయగుచున్నాడు' అని శ్రుతి సిద్ధాంతము. ఇదియ అపవాదక్రమము: ''యథైవవటబీజస్థః ప్రాకృతశ్చ మహాన్ ద్రుమః। తథైవరామబీజస్థ. జగదేతచ్చరాచరం॥'' (రామపూర్వతాపినిం ఉ.) ప్రాకృతమగు వటమహీరుహము ముద్భవమునకు బూర్వము వటబీజమునందే అంతర్భూతమై వటబీజరూపమే మైయున్న విధమున

ప్రాకృతమైన యీ చరాచర ప్రపంచమంతయు సృష్టికి బూర్వము రామబీజమునం దంతర్భూతమై రామబ్రహ్మమే యైయున్నది. 'రామబీజ' మన "బీజం మాయావినిర్ముక్తం పరబ్రహ్మేతి కీర్త్యతే॥" (రామరహస్య. ఉ. ౯-11) మాయావినిర్ముక్తమైన పరబ్రహ్మమే రామాభిధేయ బీజమని శ్రుతి మానము. "ఇదంబ్రహ్మ వివర్తత్వాత్ బ్రహ్మో భిన్నం జగత్సదా॥ మృద్వివర్తః స్వయంకుంభో మృదభిన్నో యథాతథా॥" (మహావాక్య దర్పణము 108.) మృత్తుయొక్క వివర్తరూపమైన ఘటము మృత్తుకంటె వ్యతిరిక్తము కాదు. స్వయముగ మృత్తే. అటులనే బ్రహ్మముయొక్క వివర్త రూపమైన యీ సమస్త ప్రపంచము బ్రహ్మము నందు వివర్తముగాగలిగిన రూపాంతరమగుట వలన, భ్రాంతికి బూర్వకాలమున పశ్చాత్కాలమున, భ్రాంతికాలముననుగూడ సర్వదా స్వాధిష్ఠాన పరబ్రహ్మముకంటె వ్యతిరిక్తము కాదు. కేవల పరబ్రహ్మము మాత్రమే. "సర్వంహ్యే తద్బ్రహ్మాయ మాత్మాబ్రహ్మ॥" (మాం. ఉ. 2.) సర్వజగత్తు బ్రహ్మముయొక్క వివర్తముగాన వాస్తవముగ బ్రహ్మమే నిశ్చయము. జగత్సృష్టి విషయమై ఆరంభవాదమనియు – పరిణామవాదమనియు వివర్తవాదమనియు మూడు వాదములు గలవు. 1 అత్యల్ప వస్తువులు ఒండొంటితో జేరి సజాతీయమైన ఒక పెద్ద వస్తువగును. ఉ॥ నూలుపోగులు వస్త్రమగును అనెడి కథనము ఆరంభవాదము. 2. అసలు వస్తువుచెడి అన్యవస్తువుగ మాఱును. ఉ॥ క్షీరము దధియగును అనెడి కథనము పరిణామవాదము. 3 అసలు వస్తువు చెడక అన్య వస్తువుగ మాఱుదలను బొందకయే అజ్ఞానము చేత అసత్యమైన అన్యవస్తువుగ దోచును. ఉ॥ రజ్జువు అజ్ఞానముచేత సర్పముగాదోచునట్లు మాయచేత బ్రహ్మమే ప్రపంచముగా దోచును అనెడి కథనము వివర్తవాదము, ఇందు మొదటివాదము చెల్లదు ఏమన అసంగుడు నద్వితీయుడు నగు నీశ్వరునకు జగదారంభమును జగద్భావమును (జగత్తుండుటయు) గూడదు. రెండవవాదమును చెల్లదు ఏమన నిష్కలుడు (నిరవయవుడు)ను అవికారియునగు నీశ్వరునకు పరిణామముకూడదు. ఆహేతువు చేత వివర్తవాదము ననుసరించి, రజ్జువు అజ్ఞానమువలన సర్పముగా వివర్తమగు విధమున బ్రహ్మము మాయచేత ప్రపంచ వివర్తమయ్యెను. కావున రూపముగా భ్రాంతిరచితమైన సర్పము, యథార్థ రజ్జు జ్ఞానమున నశించి సంపూర్ణముగ రజ్జువే స్ఫురించుచున్న వడువున యథార్థమగు బ్రహ్మ జ్ఞానమున, మాయాకల్పితమైన జగన్నిరసన పూర్వకముగ కేవల బ్రహ్మమే అవశేషించును గాన సర్వము బ్రహ్మమే. అట్లగుట ఈ ప్రత్యగాత్మ ఆ బ్రహ్మమే యని శ్రుతి. ఇట్లు "సిద్ధాంతోధ్యాత్మశాస్త్రాణాం సర్వాపహ్నవ ఏవహి॥" (అన్నపూర్ణ. ఉ. 5-112.) సమస్త వేదాంతశాస్త్రములయొక్క సిద్ధాంతము అధిష్ఠానమైన అద్వయమైక పరబ్రహ్మముదక్క తదితరముగ ప్రతీతమగుచున్న ఆరోపితమంతయు అపహ్నవము (మిథ్య) యని నిషేధించుటయే యగును. జగజ్జీవేశ్వరాదికము మిథ్యయగుటయే సర్వవేదాంతరాద్ధాంతము.

(సశేషము)

ఓమ్ తత్సత్.

దేవీ సవము

శ్రీ ఆత్మానందస్వామి

(అక్టోబరు సంచిక తరువాయి)

క్షుత్పిపాసానివారణ । సుఖముఁగోరి ; యెందుకీపాటు నాకు, నీ। యిల్లు నీది
భువి ననుగ్రహ నిగ్రహం । బులును నీవె; తెరను తొలఁగించి కావవే । గిరిజ తల్లి. 53

నీదు నైసర్గిక శ్రీకి । వాదులాడి, ధిక్కరించువార లధమ।దిక్కుఁబట్టి
తరలుచున్నారు మూఢులై । తల్లియడుగు ; జాడలఁ జనుచుంటిని దయఁ।జూడు మమ్మ 54

ధాత్రి జన్మింత్రు రాక్షసా।ధములు, గౌరి ; యఘమణంచి ధర్మస్థాప।నంబుఁ జేయఁ
గాంచును. మత ప్రవర్తనా । కాలమందు ; వేదములు కూడ, నీయంతు। వెదుక లేవు. 55

ఎందఱో మహాత్ములు మున్ను । పొందినారు ; నీయనుగ్రహ రథమెక్కి । మాయదాటి
నిర్గుణానంద పథమును । నేఁడె నాకు ; లోకనాథుని జూపించు । లోకమాత ! 56

ప్రణవ పుష్పము లక్షయ।భావమలర ; రాసిఁజేతునాధార వి।కాసమందు
మోసగింపకు పాదాల । మ్రొక్కువాడ ; తెరను తొలఁగించు నీవాడ । దేవ దేవి. 57

జ్ఞాన, యోగ, సమ్మతి, ధృతి । శాంతి, భక్తి; చయము భిన్నమొంద, కెవని । సంక్రమించు
నతఁడె నీకుఁ బ్రియంబైన । సుతుఁడుగాన ; నాకు చూపుము శంభుని । లోకమాత. 38

శివుడు గలడంట మేరువు । శిఖరమందు ; పర్వతారోహణంబెంతొ । భారమంట
చండి దయలేమి, దరిజేరఁ । జాల మంట ; సోముఁ దిలకింపనగుట నా।నోము పంట. 59

పయనమైవేగఁ బోవుదు । బ్రహ్మమార్గ ; మధ్య చక్రాధిదేవతా । మధుర విధులఁ
జొక్క నీయనుగ్రహమున్న । మ్రొక్కువాడఁ ; బరమభక్తితోడ గిరిజ । తెరువుమమ్మ. 60

విశ్వమున్ ఖగోళమును వి।వేకగతుల ; సృష్టిచేసెను బ్రహ్మ నీ।చేతనమున
మూలమెఱుఁగలే వీవును । మూతవెట్టఁ ; దగునె, తెరదీయవే దేవి । తగినవాఁడ. 61

ఎప్పు, డేలాగు, నెందుండి ఽ యీ విసర్గ ; వికసన ముదయమాయెనో ఽ విశదపరుప
నెవ్వరున్నారు? నీకైనఁ నెఱుకపడదు ; మాత, తొలఁగించు నీ తెరఁ ఽ జూతు నతని. 62

ఏ దనాదిగ, గాలిలేఽకే స్వశక్తి ; వల్ల, నుచ్ఛ్వాస నిశ్శ్వాస ఽ లల్లుచుండు
దాని కావల నితరము ఽ గానరాదు ; దాని బొందెదఁ దెరజిమ్ము ఽ తల్లి నేఁడు. 63

స్థూల సూక్ష్మకారణములు ఽ తోఁచుచుండు ; నీ విజృంభణంబుకతన ఽ నీ కసాధ్య
మొకటిలేదు ; మాయవు, వరఽమొక్కటిమ్ము ; తెరను తెరువుము నాతండ్రి ఽ దరికిఁజనఁగ. 64

కర్మమూలము సంసార ఽ మర్మమునకు ; చిత్తమే మూలమగు కర్మ ఽ సృష్టికొఱకు
చిత్తశోధనఁ గర్మలఁ ఽ జెండివైచె ; తెరనుతొలఁగించు గిరిసుత ఽ కరుణతోడ. 65

అంబ, రేచక పూరక ఽ కుంభకముల ; నభ్యసింపగనొల్లనే ఽ ననుభవింతు
నాత్మలో పరమాత్మ భాఽవంబుగలిగి ; తెరను తొలఁగించి నాతండ్రి ఽ దరికిఁ జేర్చు. 66

పుణ్యకర్మలఁ జేయించుఁ ఽ బుణ్యలోక ; మంప నొకనిచేఁ బాపకృఽత్యముల నాచ
రింపఁజేయు మఱొకని ఛేఽదింపఁదలఁచి ; కర్మలేటికిఁ దెరజిమ్ము ఽ కాళికాంబ. 67

అలసియున్నాఁడ మఱిమఱి ఽ యఱచియఱచి ; యంబరంబెక్కి చాటెద ఽ నంబ, నీవు
లేవు, లేవు ముమ్మాటికి ఽ లేవటంచు ; తెరను దీసి తండ్రిని గానఽబరుపకున్న. 68

శాస్త్రలోక శరీరవాఽసనల, నాశ ; నం బొనరిచి, చిత్త నిరోధ ఽ నంబుఁజేసి
యోగినైతి, సంసార పఽయోధి దాటఁ ; దెరను తొలఁగించు శైలజా! ఽ కరుణతోడ. 69

సర్వధర్మపరిత్యాగ ఽ నిర్వహణము ; సహనశక్తియు నాత్మ విఽశ్వాస మొదవె
నర్చిరాది మార్గారోహ ఽ ణాభిలాషఁ ; గలిగియున్నాఁడఁ దెరయెత్తు ఽ కాళికాంబ. 70

కుంటివాఁ డెగఁబ్రాఁకు నఽకుంఠితముగ ; పర్వతాగ్రమునకు, మూఁగ ఽ పలుకు త్రైల
ధారనే జనార్దను దయ ఽ దాపురింప ; నతని దర్శింపఁ దెరదీయు ఽ మమ్మ కాళి. 71

చెంపఁగొట్టఁగ మఱియొక ఽ చెంపనిచ్చు ; దొంగవానిని తనయిల్లు ఽ దోపనిచ్చు
ఉగ్రకోపిని దూర కఽనుగ్రహించు ; అట్టి సహనంబుఁ జేకూర్పు ఽ మంబ నాకు. 72

వదలినాఁడ సంసార దఽవానలంబు ; త్రెంచినాఁడ రాగద్వేష ఽ శృంఖలంబు
పట్టినాఁడ సద్గురుపాద ఽ పంకజంబు ; రచ్చఁబెట్టక తెరదీయ ఽ రావె దుర్గ. 73

(సశేషము)

శ్రీ వివేకానంద సంభాషణలు

(శ్రీ సురేంద్రనాథసేను స్వంత దినచర్యనుండి)

అనువాదకుడు : శ్రీ పిన్నింటి సుబ్బారావు

[జ్ఞానయోగ భక్తియోగ సమన్వయము—భగవంతుడు మంచి యందును గలడు, చెడ్డయందును గలడు—ఉపయోగించు విధానమును బట్టి మంచి, చెడ్డ లుండును—కర్మ—సృష్టి—దైవము—మాయ.]

ఆదివారము, 23-1-1898.

బాగ్‌బజారునందున్న బాబు బలరాంగారి యింటియందు శ్రీ రామకృష్ణ సేవాసంఘము వారు, ప్రతి వారము జరుపు ఒకానొక సమావేశమునకు నేను ఒకనాటి సాయంసమయమున బోయితిని. శ్రీ రామకృష్ణ మఠమునుండి తురీయానందస్వామివారు, యోగానందస్వామివారు, ప్రేమానందస్వామివారు ఇంకను మఱి కొందరు భక్తులు నరుదెంచిరి. స్వామిజీ, వసారాలో తూర్పు ముఖముగా గూర్చుండిరి. ఈ వసారాయంతయు ప్రేక్షకులతో క్రిక్కిరిసియుండెను. ఉత్తర, దక్షిణ వసారాలుగూడ నదేరీతిగా నుండెను. స్వామిజీ కలకత్తాలో నున్నంతకాలము నిత్యము నీరీతిగనే ప్రేక్షకులసంఖ్యాకులులై వచ్చెడివారు.

ఈ సమావేశమైన ప్రేక్షకులలో బహుసంఖ్యాకులు, స్వామిజి శ్రావ్యముగా గానము చేయగలరని వినియుండుటచే, వారందరును స్వామిజీ యొకసారి పాడిన బాగుండునని యువ్విళ్లూరుచుండిరి. 'మ.' మహాశయు డీ విషయమును గ్రహించి, సమీపమున గల పెద్దలతో స్వామిజిని పాడవలసినదిగా ప్రార్థింపుడని మెల్లగా ప్రోత్సహించెను. ఈ సంగతి స్వామిజీ గ్రహించి ఉత్సాహముతో, "మాష్టరు మహాశయా! మీలో మీరు చెప్పుకొను ఆ గుసగుసలు ఏమిటి?" యని ప్రశ్నించెను. "నిజము చెప్పు"మనెను. మాష్టరు మహాశయుని ప్రార్థనపై స్వామిజీ "ప్రియమగు శ్యామామాతను, నిండుప్రేమతో నీ హృదయమున ప్రతిష్ఠింపుము" అనెడి కీర్తనను పాడెను. అది వీణాగానమా యని సభ్యులకు భ్రమ గొల్పెను. గానము పూర్తియైన పిమ్మట స్వామిజీ మాష్టరు మహాశయునితో "మీకు తృప్తి గలిగినదా? ఇక సంగీతము వలదు. లేనిచో ఆ గానమాధు

ర్యముచే నేను బాహ్యస్మృతిని గోల్పోవగలను. అదియునుగాక పాశ్చాత్య దేశములయందు నే నొసంగిన యుపన్యాస పరంపరలచే నా గొంతుకకూడ చెడినది. వణకు వచ్చుచున్న" దనెను.

పిమ్మట స్వామిజీ తన బ్రహ్మచారి శిష్యులలో నొకరిని మోక్షస్థితినిగూర్చి యుపన్యసింప బురికొల్పెను. అంత ఆ బ్రహ్మచారి నిలువబడి కొంతవఱ కుపన్యసించెను. అతని పిమ్మట మఱికొంద రుపన్యసించిరి. పిమ్మట స్వామిజీ యీ సమస్యపై వాదోపవాదములను జేయ తన గృహస్థ శిష్యులలో నొకనిని ఉపక్రమింపుమన, నాతెడు తన సిద్ధాంతమును అద్వైత పరముగను, జ్ఞానపరముగను సమర్థించుచు, ద్వైతమునకును, భక్తిసిద్ధాంతమునకును ద్వితీయస్థాన మిచ్చుచుండుటచే ప్రేక్షకులలో నొకరు అధిక్షేపింపసాగెను. ఉభయులును తీవ్రముగా వాదోపవాదములను జేసి, తమ తమ సిద్ధాంతములను సమర్థించుకొనుటకై యత్నించుచుండుట స్వామిజీ క్షణమాత్రము పరిశీలించి, క్రుశోమించి రాగమున బడుటను జూచి, యీ బోధనచే వారిని శాంతపరచెను.

స్వామిజి:—ఆలాగున ఉద్రేకముతో వాదించి, సమస్తమును ఎందుకు పాడుచేయుదురు! వినుడు, అసలైన జ్ఞానము, అసలైన భక్తి యీ రెండును ఒక్కటియే యని శ్రీ రామకృష్ణులు చెప్పుచుండెడివారు. భక్తి సిద్ధాంతానుసారము, ప్రేమస్వరూపమే, ప్రేమతత్త్వమే, భగవంతుని రూపము; ప్రేమయే యగాతడైనపుడు, "నేను వానిని ప్రేమింతు" నని నుడువరాదు. అతడు వినా ప్రేమ యనునది వేరొకటి లేదు. నీ హృదయమందున్న ఏ ప్రేమచే అతని ప్రేమించుచుంటివో యా ప్రేమయే యా భగవానుని స్వరూపము. మన యాశాపాశములన్నియు నాతని స్వరూపమే. తస్కరుల చోరత్వము, జారస్త్రీల శరీరత్యాగము, తల్లికి తనబిడ్డపై గల వాత్సల్యము ఇవన్నియును ఆ ప్రేమస్వరూపి యగు భగవానుని యనంతరూపమే. ఒక లోకము, ఇంకొక లోకమును గురుత్వాకర్షణశక్తిచే నాకర్షించుకొనుటయు నాతని రూపమే. అత డంతటను గలడు. జ్ఞాన సిద్ధాంతానుసారముగూడ ఆతని సర్వగత స్వరూపమును తెలిసికొనవచ్చును. ఇచ్చటనే జ్ఞానయోగ, భక్తియోగ సమన్వయము కలుగగలదు. భక్తి రసామృతమును పూర్తిగా గ్రోవి, మైమరచిన సమాధిస్థితి యందే, పూజించువాడు, పూజింపబడునది యనను ద్వైతభావన పూర్తిగా నశించును. భక్తి గ్రంథములలో నైదువిధములగు భక్తి మార్గములు వచింపబడియున్నవి. దీనికి భగవంతునితో తాదాత్మ్యస్థితిని గలుగ జేయు ధ్యానమార్గమును జతపరచవలయును. ఈ రీతిగా అద్వైత మార్గావలంబులగు జ్ఞానమార్గీయులనుగూడ భక్తులు, తమవర్గములోనికి జేర్చుకొననగును. ఎంత కాలము మానవుడు మాయకు బద్ధుడై యుండునో, యంతవరకు ఆతడు ద్వైతమవలంబింపక తప్పదు. దేశ, కాల, నిమిత్తములనుగాని, నామ, రూపములనుగాని మాయ యందురు. ఈ మాయను, నధిగమించినపుడే, ద్వైత, విశిష్టాద్వైతముల నధిగమించి, సర్వము నాతడే యను ఏక స్వరూపస్థితికి రాగలరు. ఆరంభస్థితియందే భక్తులకును, జ్ఞానులకును వ్యత్యాసము. ఒకరు భగవంతుని బాహ్యమున, ఇంకొ

కరు ఆంతర్యమున గాంచుచున్నారు. అద్వైతసిద్ధినిబొంది, మోక్షమును బొందిన పిమ్మట, పరాభక్తితో మెలగెడు నత్యున్నతస్థితి యింకొకటి గలదని శ్రీ రామకృష్ణులు నుడువుచుండెడివారు. ఇది స్వవచన వ్యాఘాతముగా గనబడవచ్చును. మోక్షమును బొందిన పిమ్మట, భక్తిమార్గ మవలంబించుట ఎందులకని సందేహము గలుగవచ్చును. దీనికి సమాధానమేమన, ముక్తపురుషుడు ధర్మాధర్మముల కతీతుడు. ఆతనికే ధర్మములును వర్తింపవు. ఆతడే ధర్మమునకును బద్ధుడుగాడు. అందుచే నాతని గూర్చి ప్రశ్నింప వీలులేదు. కొందరు మోక్షమును బొందిన పిమ్మటగూడ, వారి యిష్టానుసారము, భక్తి రసామృతమును గ్రోలుటకై పరాభక్తిని గలిగి యుందురు.

ప్రశ్న:—తల్లి, తనబిడ్డపై జూపు ప్రేమయందు భగవంతు డుండవచ్చును. కాని యిది కొంచము గూఢార్థమును గలిగియున్నది. చోరులకు తమ చోరత్వమందలి కుతూహలము, కులటలకు తమ జారత్వమునందలి యపేక్ష, భగవానుని రూపములా యనెడి సందేహ మొదవుచున్నది, ఇదే నిజమైన, ప్రపంచమందలి పుణ్యపాపములకు పరమేశ్వరుడే బాధ్యుడని చెప్పక తప్పదు గదా?

స్వామిజి:—ఏది యాకర్షణీయమో, యేది ప్రేమకు మూలమో, యదియంతయును పరమేశ్వరుని రూపమే యని గ్రహింపగల్గు స్థితి సంపూర్ణమగు ఆత్మసాక్షాత్కారసిద్ధి గల్గిననాడు ప్రాప్తించగలదు. ఈ సత్యమును జీవితములో గ్రహించుటకు ప్రతి మానవుడును ఈ యత్యున్నతస్థితిని పొందవలయును.

ప్రశ్న:—అయినను, పరమేశ్వరుడు పాపమునందుగూడ గలడని మనము ఒప్పుకొనవలయునుగదా?

స్వామిజి:—మంచి యనియు, చెడ్డ యనియు, ప్రత్యేకముగా నెచ్చటను, ఏదియును లేదు. అవి మన కల్పనలు. మన ముపయోగించు రీతినిబట్టి యొకానొకప్పుడు చెడుగా భావింపబడు దానినే మంచిగా దలపవలసివచ్చును. ఉదాహరణమునకు ఈ లాంతరు దీపమును దీసికొనుడు. ఇది వెలుగుచుండుటచే, దీని సహాయమున, మనము అన్నింటిని గాంచి లాభదాయకముగా సమస్తమును నొనర్చుకొనుచున్నాము. దీప మీ విధముగా నుపయోగపడుచున్నది. నీ వ్రేళ్లను ఆ దీప శిఖయందుంచిన నవి కాలును. అది యింకొక విధముగా నుపయోగించుకొను మార్గము. అందుచే నొకవస్తువుయొక్క మంచి, చెడ్డలు, దానిని మన ముపయోగించు విధానమునుబట్టి యుండగలవు. పుణ్యపాపములు గూడ నిట్టివే. స్థూలముగా చెప్పవలెనన్న, శారీరకమానసికశక్తులను సక్రమమార్గమున నుపయోగించుట పుణ్యమనియు, వక్రముగగాని, నష్టదాయకముగగాని వినియోగించుట పాపమనియు నిర్వచింపవచ్చును.

ఈ విధముగా ననేకులు ప్రశ్నించిరి. స్వామివారు వానికి తగు సమాధానము లిచ్చిరి. అందాక భక్తుడు, భగవంతుడు, గోళములన్నియును పరస్పర మాకర్షించుకొని నిలబడియున్నతావున గలడను సత్యమును నిజమనవచ్చును,

లేదా అసత్యమనవచ్చును, గాని యీ చక్కని ఊహాగానము నభ్యసించు భావమునుమాత్రము సరియగునది గాదని యెవ్వరును పలుకజాలరు అని వ్యక్తపరచెను.

స్వామిజి:—అయ్యా! అది ఊహాగానముగాదు. జ్ఞానసిద్ధిని బొందిన పిమ్మట ఎల్లరును ఈ పరమసత్యము యథార్థమని గ్రహింపగలరు.

ఈ విషయమై శ్రీ స్వామిజీ యనంతర ముపన్యసించిన విషయమును నే నీ క్రింది విధముగా గ్రహించితిని. పదార్థము, శక్తి, యీ రెండును స్థూలదృష్టికి రెండు వేరు వేరు రూపములుగా గాన్పించుచున్నను, అవి యొకేపదార్థముయొక్క రెండు భిన్నరూపములని గ్రహింపవలయును. అదేవిధముగనే మనకు చూచుచున్న సమస్త శక్తులు, స్థూలముగాని, సూక్ష్మముగాని ఆ యనంతశక్తియొక్క వివిధ పరిణామములే. శక్తి అల్పముగా స్ఫుటమగుచో పదార్థమనియు, ఎక్కువగా బహిర్గతమగుచో చైతన్యమనియు పేర్కొనుచున్నాము, గాని ఏ కాలమునందును పదార్థమనునది పృథక్కుగా నెచ్చటను లేదు. ఏ శక్తి బాహ్యప్రపంచమున నాకర్షణశక్తిగా గనబడుచున్నదో, స్వరూప సాక్షాత్కారస్థితియందు ఆ శక్తియే, నిర్మల ప్రేమముగా సూక్ష్మతత్త్వమున ననుభవవేద్యమగుచున్నది.

ప్రశ్న:—మానవు లీ శక్తిని, విభిన్నమార్గముల నేల ఉపయోగించుచుండిరి? తన శక్తులను మానవుడు వక్రమార్గమున నుపయోగింపవలెనని ఏల కుతూహలమును జూపవలయును?

స్వామిజి:—ఈ కుతూహలము, వారి వారి పూర్వకర్మానుసారముండును. స్వీయకర్మానుసారమే ఫలిత మనుభవింపగలరు. అందుచే చిత్తవృత్తులను నిగ్రహించి, సరియగు మార్గమున నడువవలసిన బాధ్యత ప్రతి మానవునియందును గలదు.

ప్రశ్న:—సమస్తమును మన పూర్వకర్మానుఫలితమగుచో, ఈ ప్రస్తుత కర్మకు ఒక యారంభముండవలెనుగదా, అట్లైనచో యారంభమందే మన చిత్తవృత్తులు ఏల మంచివిగను, చెడ్డవిగను ఉండవలయును?

స్వామిజి:—ఆరంభము గలదని ఎట్లు చెప్పగలవు? వేదములు ఈ సృష్టి యనాది యని చెప్పుచున్నవి. భగవంతు డెంతకాల ముండునో, యాతని సృష్టిగూడ అంతకాల ముండును.

ప్రశ్న:- మంచిది. అయ్యా! యీ మాయ యిచ్చట నేల యుండవలయును? ఇది ఎచ్చటనుండి వచ్చినది?

స్వామిజి:—భగవంతునిగూర్చి కర్తవ్యమును ప్రశ్నించుట దోషము సకామునిగూర్చిగాని, అసంపూర్ణునిగూర్చిగాని యిట్లు ప్రశ్నింపవచ్చును. ఏ కోరికయు లేక, అంతయును ఆతడే యైనపుడు, ఆతని కర్తవ్యమునుగూర్చి ప్రశ్నించు టెటుల సంభవమగును? మాయయొక్క జన్మస్థాన మెద్ది యని ప్రశ్నింప తగదు. దేశ, కాల, నిమిత్తముల స్వరూపమే మాయ. నీవు, నేను, ఈ సమస్తమును మాయయందున్నాము. ఉండి,

యీ మాయయొక్క పుట్టుకను గూర్చి ప్రశ్నించుచున్నాము. మాయయందు జీవించుచు, ఈ ప్రశ్న ఎట్లు ప్రశ్నింపగలము? ఇది యసంభవ విషయము.

యనేక ప్రశ్నలు వేయబడెను. మిల్లు, హామిల్టన్, హెర్బర్టు, స్పెన్సరు మొదలగు పాశ్చాత్య తత్వవేత్తల వేదాంతములపై ప్రసంగము జరిగెను స్వామిజి ఆ విషయమున తృప్తికరముగా నుపన్యసించెను. అందరును స్వామిజీయొక్క పాశ్చాత్య వేదాంత పాండిత్య గరిమకును, జవాబుల నిచ్చుటయందలి సునిశిత విషయగ్రహణశక్తికిని ఆశ్చర్యమును పొందిరి.

పిమ్మట కొద్దికాలమునకు ఆ నాటి సభ సమాప్తమయ్యెను.

శ్రీ శారదాదేవి జన్మదినోత్సవము గురువారము 20-12-1951
మఠమున బహిరంగోత్సవము ఆదివారము 23-12-1951

శ్రీ వివేకానంద స్వాములవారి జన్మదినోత్సవము శనివారము 19-1-1952
మఠమున బహిరంగోత్సవము ఆదివారము 20-1-1952

గమనిక: గతసంచిక ౧౪౦-వ పుటయందు శ్రీ బుద్ధచర్య వెల రూ. 3-0-0 అని పొరపాటున ముద్రింపబడినది. ఆ గ్రంథము మూల్యము రూ. 5-0-0 అని పాఠకులు గమనింతురుగాక.

శ్రీ రామకృష్ణమఠ ప్రచురణములు

శ్రీ రామకృష్ణ బోధామృతము (సంగ్రహ జీవితసహితము)

540 పుటలు సర్వాంగ సుందరమగు చతుర్థ ముద్రణము వెల రూ. 3-4-0

శ్రీ మద్భగవద్గీత

480 పుటలు శ్రీధరీయ టీకాసార ప్రతిపద టీకాతాత్పర్య విశేషార్థ సహితము రూ. 3-0-0

శ్రీ వివేకానంద జీవిత చరిత్ర

350 పుటలు పండిత పామర రంజకమైన శైలి. ముచ్చటగు 5-వ కూర్పు రూ. 2-8-0

శ్రీ శారదాదేవి చరిత్ర

256 పుటలు ఇంటింటను ఉండతగిన దివ్యగ్రంథము. ముద్దులొలుకు రెండవ కూర్పు వెల రూ. 1-12-0

శ్రీ నాగమహాశయుని జీవిత చరిత్ర

136 పుటలు (ఆదర్శప్రాయుడగు గృహస్థుని జీవితము) వెల రూ. 1-4-0

శారదా ప్రసంగములు	...	2	8	0
ప్రబోధరత్నాకరము	...	2	4	0
రాజయోగము	...	2	4	0
కర్మయోగము		1	8	0
భక్తియోగము	...	1	4	0
వివేకానందలేఖావళి (మొదటి భాగము)		1	8	0
వివేకానందలేఖావళి (రెండవ భాగము)		1	8	0
అనుష్ఠాన వేదాంతము	...	1	4	0
వివేక సూర్యోదయము	...	1	0	0
శ్రీ పరమహంస నీతికథా రత్నములు		0	12	0
భక్తిమార్గము	...	0	8	0
షికాగో నగరోపన్యాసములు	...	0	8	0
గురూపదేశములు	...	0	8	0
నా సంస్కరణ యుద్ధవిధానము	...	0	6	0
నా గురుదేవుడు	...	0	6	0
శ్రీ పరమహంస జీవిత సంగ్రహము		0	4	0
నవీన భారతదేశము	...	0	4	0
ముక్తిమార్గము	...	0	3	0
సర్వం విష్ణుమయం జగత్ (తెలుగు)		0	3	0
శ్రీ రామనామ సంకీర్తనము	...	0	1	0
యతిగీతము (పద్యకావ్యము)	...	0	1	0
నా మతము 0 0 6	డజను	0	5	0
సింహ గర్జన 0 0 6	డజను	0	5	0

ఇవియేకాక

సంస్కృత, ఆంగ్ల, ద్రావిడ, హిందీ, కన్నడ గ్రంథములును

వేదాంతకేసరి (ఆంగ్లము) శ్రీ రామకృష్ణ విజయము (తమిళము)

అను మాసపత్రికలును మాయొద్ద దొరకును

శ్రీ రామకృష్ణ పరమహంస, శ్రీ శారదాదేవి, శ్రీ వివేకానందస్వామి

మున్నగువారి ఛాయా-చిత్రములును మాయొద్ద దొరకును

ఇట్లు వ్రాయుడు:

మేనేజరు, శ్రీ రామకృష్ణమఠము, మైలాపూరు, చెన్నపురి.

సంపాదకులు: శ్రీ ఋతజానందస్వామి; శ్రీ వెదురుమూడి వేంకటకృష్ణరావు
శ్రీ కే. ఎస్. ఎస్. రాజన్ గారిచే ది జ్యూపిటరు ప్రెస్సు లిమిటెడ్ (జి. టి. మద్రాసు) న ముద్రింపబడి,
శ్రీ ఆదిదేవానందస్వామిచే శ్రీ రామకృష్ణమఠము (మైలాపూరు) నుండి ప్రచురింపబడినది. 20-12-51.